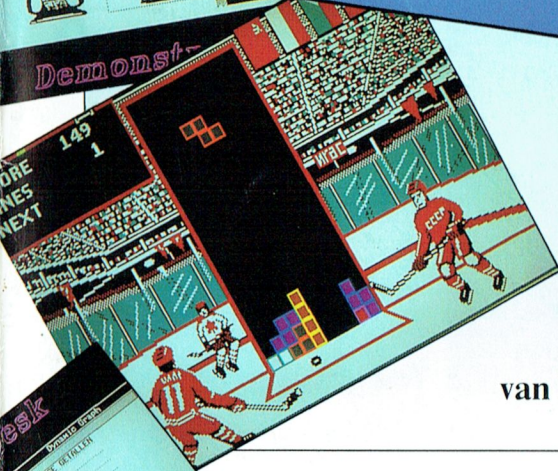
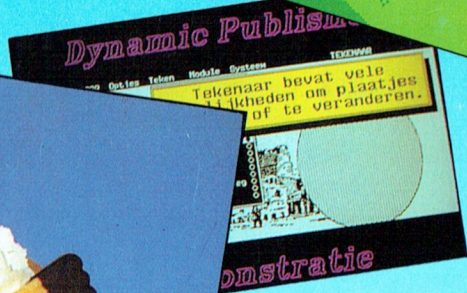

PTC
Print

Periodiek van de Vereniging
van Philips Thuis Computergebruikers

PTC **Open Dag 1990**

zaterdag 28 april, 10 - 17 uur, Brabanthallen te 's Hertogenbosch

---

Wat kunt u als bezoeker van de Open Dag verwachten?

- Informatie over de PTC en haar activiteiten.
- Demonstraties door professionele gebruikers en hobbyisten.
- Verkoop van hard- en software.
- De nieuwste snufjes op computergebied.
- Aandacht voor de computer in het onderwijs.
- Informatie en hulp door deskundigen op hard- en software gebied.

U kunt zelf actief meedoen.

Natuurlijk bent u als bezoeker van de Open Dag van harte welkom. Maar we zouden het ook aardig vinden als u iets komt demonstreren: een programma, een bijzondere toepassing, een hardware uitbreiding, noem maar op, als u het maar zelf bedacht heeft. MSX-ers, P2000-ers en PC-gebruikers, beginners en gevorderden, iedereen is welkom.

Deelname is gratis op voorwaarde dat u niets verkoopt.
Wilt u wel iets verkopen of als bedrijf deelnemen, dan bent u tafeluur verschuldigd.

Als u wilt deelnemen aan de Open dag, of meer informatie wilt, kunt u terecht bij:

**1990
Open Dag**

Commissie Open Dag
Postbus 67
5600 AB EINDHOVEN

Toegang gratis.

COLOFON

Jubileumnummer april 1990

PTC-Print is het periodiek van de Vereniging van Philips Thuis Computergebruikers PTC. Het blad wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie bedraagt 46,- per jaar.

PTC-Print verschijnt normaal 10x per jaar.

Aanmelding lidmaatschap

Bureau PTC, Postbus 67, 5600 AB Eindhoven.
Telefoon: 040-758912

PTC Informatie

PTC database IS2000: 040-837125
IS2000-adres: POST PTC×
PTC Help-desk: 06 - 8991 110 (woe 19.00-22.00 u., za 10.00-12.00 en 14.00-17.00 u.)

Redactie-adres

Redactie PTC-Print, Postbus 67, 5600 AB Eindhoven.
Telefoon: 040-758912.

Redactie

Cor van Baalen (Hoofdredacteur)
Frans Held, Willem Laros, Dirk Kroon, Klaas Robers,
Alec Thornhill

Redactie Medewerkers

H.J. Bruin, Bob van der Spek, Dick van de Velde,
Mevr. Straalman, Edwin Hayward

Advertenties

De advertentie-tarieven worden op aanvraag toegezonden.

Zetwerk en lay-out

Drukwerk en verzending
Mundocom BV, Eindhoven

Foto's

Foto Keijzer, Eindhoven

Kopij

PTC-Print wordt voor een belangrijk deel gevuld met bijdragen van de leden. Korte en lange bijdragen op elk niveau zijn van harte welkom. Eventuele bewerking van kopij vindt in overleg met de auteur plaats.

Kopij bij voorkeur op diskette (als ASCII-file met alleen een return/line feed aan het einde van de paragraaf en zonder afbreken of invullen, of als WP5.0-bestand) aanleveren, samen met een afdruk op papier. Kopij op papier gaarne in getypte of geprinte vorm aanleveren.

Copyright

Het overnemen van artikelen uit PTC-Print voor commerciële doeleinden is niet toegestaan. Voor niet-commerciële doeleinden is het overnemen van artikelen alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van de redactie en met bronvermelding.

De redactie gaat er vanuit dat het auteursrecht van ingezonden bijdragen berust bij de inzender, omdat het onmogelijk is dit te controleren. De aansprakelijkheid voor de auteursrechten op ingezonden bijdragen ligt dus bij de inzender.

Adverteerdersindex

Philips Nederland omslag
Time Soft pagina 6
Hillssoft pagina 9
Uitgeverij Herps pagina 10

Verschijningsdata 1990

Nr.37, 18 mei
Nr.38, 19 jun
Nr.39, 28 jul
Nr.40, 19 sep
Nr.41, 19 okt
Nr.42, 19 nov
Nr.43, 14 dec

Sluitingsdata kopij 1990

10 apr
15 mei
21 jun
15 aug
14 sep
15 okt
10 nov

Programma-listings

De listings van de programma's uit ieder nummer van PTC-Print worden gratis ter beschikking gesteld aan de leden via de PTC database IS2000. (TELE-SOFT×).

Van de redactie

Deze maand bestaat de PTC vijf jaar en dit feestelijk gebeuren vieren we met een speciaal nummer van PTC-print.

Een jubileum is de gelegenheid om een blik te werpen in de toekomst en even terug te blikken in het verleden. In deze editie schrijft Dirk Kroon over de ontwikkeling van de PTC. Dirk, bij velen bekend door persoonlijke contacten of door zijn Basic lessen op televisie, is sinds de geboorte van PTC een van de steunpilaren geweest.

Naar de toekomst kijkend zien we een verdere ontwikkeling voor de PTC. In 1989 werden veel mensen lid door de PC-privé projecten die georganiseerd waren door hun werkgevers. Sommige van deze leden zijn niet gebleven omdat ze hun lidmaatschap niet verlengden. Vele anderen bleven wel en zijn actieve leden geworden. We hopen op deze leden te kunnen blijven bouwen en meer leden aan te moedigen hun computers te gebruiken voor een grote reeks van activiteiten.

Door bijeenkomsten van de afdelingen, gesponsorde cursussen van PTC en via PTC-print willen we onze leden bijstaan en trachten ze de reeks gebruiksmogelijkheden die een computer heeft te laten zien.

Een ander belangrijk evenement deze maand is de Open Dag, die zal plaatsvinden op 28 april in de Brabant Hallen

in Den Bosch. Veel artikelen in deze editie zijn gewijd aan de deelnemers van de Open Dag. De Open Dag Commissie heeft veel energie gestoken in de voorbereiding van de Open Dag en daarom is het zeer belangrijk dat u ons steunt door op 28 april massaal naar Den Bosch te komen.

Om deze editie af te ronden hebben we enkele van de reguliere onderwerpen als "op zoek naar avontuur" en "winkelnieuws."

Inhoud

De PTC bestaat 5 jaar	2
Kroons Kolom	3
Waar gebeurd	4
Een blik vooruit	6
Basicom	7
Kies een batje via uw PC	7
Pluk je plaatjes uit de lucht	8
P2000 OG	9
Afdelingsinformatie	11
Automatiseren moeilijk of niet	12
Public Domain Software	13
Plattegrond Open Dag	14
Kraamindeling Open Dag	16
Pluk je teksten uit de lucht	19
Winkelnieuws	20
Op zoek naar Avontuur	22
Prijslijst	27

5 JAAR PTC

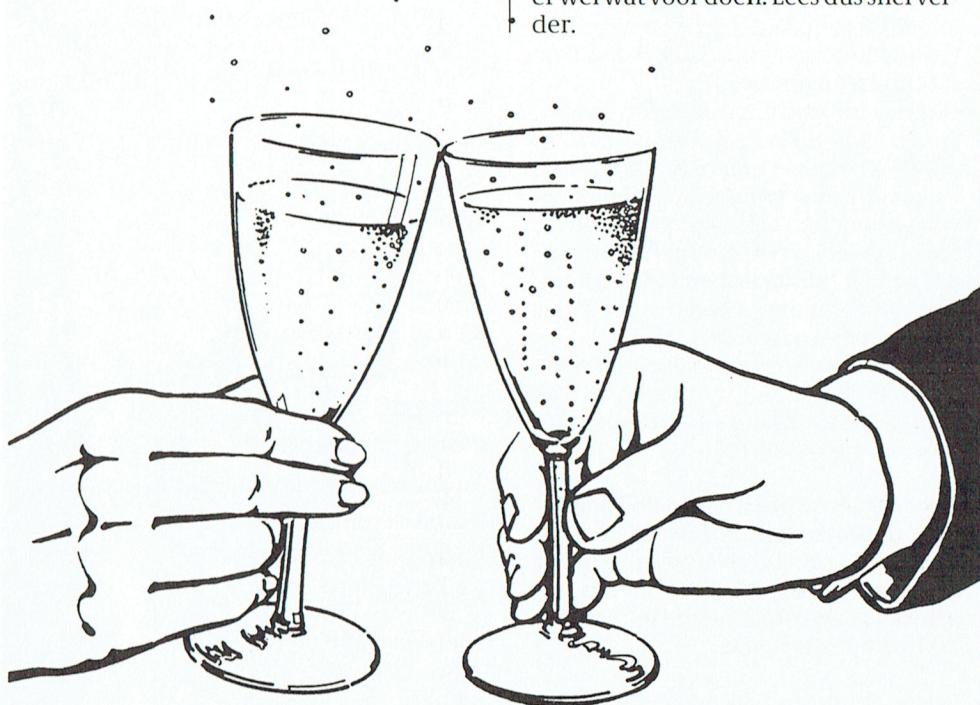
De PTC bestaat VIJF jaar !

Vier mee met uw PTC

Doe mee aan de lustrumwedstrijden en maak kans op grandioze prijzen.

Dit jaar bestaat de PTC vijf jaar. Ons eerste lustrum derhalve, dat we niet onopgemerkt voorbij laten gaan. We zijn tenslotte uitgegroeid tot dé toonaangevende Philips computergebruikersclub van Nederland.

In het kader van ons lustrum organiseren wij twee te gekke wedstrijden. Wie meedoet maakt kans op fantastische prijzen. Wat dacht u van een NMS 1461 printer ter waarde van f1392,- (bruto winkelwaarde) en een vijftigtal troostprijzen. De PTC trakteert, maar u moet er wel wat voor doen. Lees dus snel verder.

Deelnemersformulier

Mijn slogan ter gelegenheid van het eerste PTC lustrum luidt:

Afzender
Naam :

Adres :

Postcode :

Woonplaats :

Waar gaat het om?

Ons eerste lustrum vieren we met een gezellige Open Dag, die gehouden wordt op 28 april a.s. in de Brabanthallen in Den Bosch. Vanaf 10.00 uur bent u van harte welkom. Een uitstekende gelegenheid om kennis te maken met andere leden. Om computertips en ervaringen uit te wisselen, contacten te leggen en natuurlijk een gezellige dag te hebben.

In dat kader bieden we u twee kansen op uitzonderlijke prijzen.

Kans 1: Kom verkleed en win

Wie in de origineelste Leisure Suit Larry outfit verschijnt, krijgt een schitterende prijs, namelijk een Sound Board Game Blaster of een van de 25 troostprijzen. Mogelijkheden genoeg voor wie het beroemde computerspel kent.

Kans 2: Verzin een slogan

Bij zo'n geweldige happening hoort tevens een passende slogan. Wij hebben er nog geen gevonden, maar u kunt ons helpen. Dus verzin een originele slogan voor het eerste PTC lustrum. Geef het deelnemersformulier af op de Open Dag en maak kans op een printer of een van de 25 troostprijzen.

Spelregels kans 1:

- Vóór 12 uur mondeling aanmelden bij de PTC infobalie.
- Een deskundige jury kiest de origineelste Larry outfits en kent de prijzen toe.
- Prijswinnaars krijgen rond 15.00 uur op de Open Dag hun prijs uitgereikt.
- Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd.
- De PTC heeft het recht afbeeldingen en tekst van deelnemers te gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Spelregels kans 2:

- Vul op het bijgaande deelnameformulier de slogan in en deponeer het formulier in de op de Open Dag opgestelde bakken vóór 12 uur.
- Een deskundige jury kiest de origineelste slagzin en kent de prijzen toe.
- Prijswinnaars krijgen om 15.00 uur op de Open Dag hun prijs uitgereikt.
- Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd.
- De PTC heeft het recht afbeeldingen en tekst van de deelnemers te gebruiken voor publicitaire doeleinden.

De sfeer in de PTC

Normaal verschijnt er in april geen Print. In april is er altijd de "Open Dag" van de PTC en dan hebt u geen tijd om Print te lezen, want uw demonstratie voor de Open Dag is nog niet klaar. En mocht u toevallig wel tijd hebben om Print te lezen, dan heeft de redactie geen tijd om Print te maken, want het programma voor de Open Dag...

En daarom verschijnt Print nooit in april. Maar, vanwege de Open Dag, deze keer, en vanwege 24 april 1990 verschijnt dit "tussennummer" van Print. Wat er bijzonder is aan de Open Dag weten we, maar wat is er zo bijzonder aan 24 april 1990 behalve dat het de feestdag is van de H. Fidelis van Sigma-ringen (volgens de Brabantse almanak)?

Op 24 april 1990 bestaat de PTC 5 jaar. Een lustrum dus en nog wel het eerste. Er had dus eigenlijk een lustrumnummer moeten komen van PTC Print met artikelen over Toen en Nu, geschreven door Bekende Personen in de PTC van Toen en Nu. Er had een Feestrede moeten zijn en een Receptie voor Genodigden van Buiten en een Symposium over "De Thuiscomputer in het Licht van de Europese Eénwording" met Dr. Wisse Dekker als gastspreker. U had allen de tentoonstelling kunnen bezoeken over "Van P2000 T, Men C tot: Yes" en er was een programmeerwedstrijd geweest voor de jeugd, want wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Natuurlijk was een vijf-jaarlijkse PTC prijs ingesteld, bestaande uit een geheel verzorgde rondleiding door het bureau. Maar niets van dit alles. De PTC was bijna geruisloos over deze drempel heen gestapt als deze kolom er niet was geweest, waardoor het bestuur er aan herinnerd werd.

Was het eigenlijk ooit de bedoeling een PTC op te richten, zoals die nu bestaat? Met zo'n 22 tot 23 duizend leden en een "omzet" aan contributie van zo ongeveer een klein miljoen plus dan nog wat er in de winkel omgaat? Met een bureau, waar 6 mensen hun handen vol aan hebben (of zijn het er 7?). Was dat nou de bedoeling?

Er bestond een Philips P2000 club, P2C2 en er bestond een P2000 gebruikersgroep van de HCC. Beide waren heel genoeglijk. En begrijpelijkerwijze dreven deze twee groeperingen met hetzelfde doel maar met verschillende mogelijkheden langzaam naar elkaar. Langzaam. Want speciaal in de P2000 gg was er toch wel een beetje de angst

Kroons Kolom

Dirk Kroon

door Philips overvleugeld te worden. Die angst is trouwens nog niet verdwenen want de P2000 gg bestaat nog steeds en de P2C2 is geheel in de PTC opgegaan. De onderhandelingen over de statuten van de nieuwe vereniging kostten tijd. Maar het waren speciaal

1985

1990

Wim de Vrijer, Herman Heyting en Rob Geutkens, die tenslotte de partijen over de streep trokken.

Maar was het nou de bedoeling, vroeg ik net, om zoiets groots te maken?

We wisten niet wat een grote landelijke computerclub voor iets zou worden. We wisten niet wat een eigen bureau zou bieden als hulp en als extra rompslomp voor het bestuur. We wisten niet dat een grote oplage van een tijdschrift voor extra problemen zorgt. We kenden de genoeglijkheid van P2000 gg en P2C2. Ja, er was natuurlijk de HCC, maar dat was iets anders. Daar had iedereen een andere computer en wij hadden allemaal dezelfde computer, de P2000.

Op het ogenblik dat de PTC er was, stopte Philips met de P2000 en kwam met de MSX. De kern van de PTC bestond uit geharde P2000 gebruikers, die niets van de MSX wisten of er zelfs niets van wilden weten. Het gros van de nieuwe leden bestond uit MSX-ers. Er waren dan ook klachten, veel klachten: jullie doen niets voor de MSX, jullie zijn een typische P2000 club. Die klachten zijn er nog, alleen gaan ze nu over drie soorten computers, de P2000, de MSX en de PC.

In die vijf jaar is de PTC een grote club geworden. Niet zo groot als de HCC. Maar de PTC lijkt ook niet op de HCC. De PTC heeft een geheel andere sfeer. Ik wil niet zeggen een betere sfeer, al voel ik dat persoonlijk wel. En dat moet ook. Als de PTC niet die andere sfeer had, dan was haar de belangrijkste grond van haar bestaan ontnomen. Vergelijk alleen al de twee bladen. PTC-Print en de HCC-Nieuwsbrief. Misschien dat ik Print nog wel wat anders zou willen, maar dan staat me toch de HCC-Nieuwsbrief niet voor ogen als ideaal.

Was het de bedoeling zo'n grote PTC op te richten? Die grote PTC hadden we echt niet verwacht. Maar die grote PTC bestaat ook eigenlijk niet. Vanaf het begin hebben we gezegd, dat de PTC klein moest zijn, warm en gezellig. Dat de PTC moest zijn zoals de P2C2 en de P2000 gg. En daarom staan in het eerste concept van de statuten de afdelingen al genoemd. De afdelingen, die een afspiegeling zijn van de grote PTC, maar elk hun eigen karakter, hun eigenheid kunnen handhaven. Of moet ik zeggen, dat de grote PTC een afspiegeling is van al het goede dat in de afdelingen is te vinden?

Wat de grote PTC doet met de grote Open Dag volgende maand, doen de afdelingen regelmatig "aan huis". Het geven van gelegenheid aan een ieder,

die iets leuks gevonden heeft, iets nieuws ontdekt heeft, een stuk kennis verworven heeft om dit uit te dragen naar z'n vriendjes.

Lang niet iedereen komt op de Open Dag. Dat zou ook niet kunnen. Dan werd het zeker te vol. Ook komt lang niet iedereen naar de afdelingsavonden. Komen er minder dan er vroeger kwamen naar de avonden van de pre- en proto-PTC? Ik denk het wel, zeker als je het als deel van het totaal aantal leden neemt. Het fanatisme van de XT of AT gebruiker is duidelijk minder groot dan destijds van de P2000T-pioniers. Toen was er de uitdaging van het nieuwe, het exploratieve. Nu is het zaak te zorgen, dat je niet wordt ondergesneeuwd onder de commercieel verkrijgbare toepassingen. En voor allen, voor de niet-komers en voor de komers is er PTC-Print.

En daarom is de Open Dag ook georganiseerd, zoals-ie georganiseerd is. Rond de leden. Rond de sfeer van de amateur. Rond die vijf jongens en twee meisjes uit Oldeberkoop, die hun gecomputeriseerde goocheldoos komen showen. Rond IS2000, een professionele database, die bij één van de leden op zolder staat. Rond het autokostenbesparingsprogramma van iemand die net begint. Rond het scoreprogramma van de trainer van de korfbalvereniging. Rond die en nog veel meer. En de Open Dag is niet in de eerste plaats het toneel van ramsj-aanbiedingen. Van twee dozen floppies voor een tientje, die om de hoek 9.90 kosten.

Er is dus geen officieel lustrum van de PTC. Gelukkig maar. We hebben wel wat beters en wat leukers te doen dan redevoeingen te houden en aan te horen. De PTC is er niet voor de PTC, niet voor de bestuursleden, niet voor het bureau, niet voor Philips. De PTC is er voor de leden. De PTC verschaft de mogelijkheden, het kermisterrein waar het kan gebeuren. Zowel voor de knappe koppen op computergebied, die hun licht willen laten schijnen als voor de schuchtere beginnelingen, die dat grote licht gebruikt om te leren lezen. We hebben ze beiden altijd met vreugde begroet. Oprechte amateurs, voor wie het computeren een hobby is.

Er is dus geen officieel lustrum en er is geen officiële lustrumrede. Goed zo. Maar de titel van deze kolom is niet zomaar "De sfeer in de PTC". Want sfeer geeft de PTC de essentie van zijn bestaan.

Moge het zo blijven.

Waar gebeurd

Si non è vero è bon trovato

of

bij het vertellen van sterke verhalen hoeft men zich niet te zeer door de ware loop der gebeurtenissen te laten leiden.

door Mr. H. J. Bruis

Groningen, Friesland en Drenthe zouden de eerste afdelingen worden. Dus togen Herman Heyting, Rob Geutkens en Dirk Kroon op een zaterdag naar Assen. Ongeveer 80 kersverse leden van de kersverse PTC hadden opgegeven "iets te willen doen". Deze waren alle 80 uitgenodigd. De uitbater van het café had voor extra personeel gezorgd en grote kannen koffie geurden. De één zegt, dat er vier mensen kwamen, de ander houdt het op vijf. Het zal er ergens tussenin gezeten hebben. Toch zijn die afdelingen er gekomen.

In Haarlem, daarentegen, was de zaal te klein.

In Den Haag was de zaal ingericht als voor een internationale conferentie. Potloden, doosjes lucifers, blocnotes, microfoon en bestuurtafel. Herman Heyting trok even wit weg toen hij de rekening aftekende. Men zegt, dat we die rekening nooit gezien hebben. Dat hij in de Philips administratie verloren is gegaan. Ik kan dat rustig schrijven, want het feit is verjaard.

De geschiedenis van de PTC is voor een groot deel de geschiedenis van de stichters, de P2C2 en de P2000 gg en dus van de P2000. Vóór de P2C2 bestond de Philips Nat Lab P2000 club. 50 medewerkers hadden een P2000 "goedkoop" gekregen en het fenomeen "thuiscomputer" werd bestudeerd. Op één van de maandelijkse clubavonden kwam Cor v.d. Wetering met een koffertje. Hij verkocht wat connectors waar moeilijk aan te komen was en cassettebandjes. De omzet van die eerste avond was 45 gulden. De "koffer van Cor" werd geweldig populair. Hij werd uitgebreid tot de "winkel van Toon (Coensen)" en op de avonden van de P2C2 stond Toon met vrouw en dochter de hele avond te verkopen. De winkel van Toon is nu de PTC winkel.

Een 16K P2000T kostte in de begintijd

2800 gulden. Had je dat geld 10 jaar bewaard tot nu, dan had je 4500 gulden gehad. Genoeg voor een PC met monitor en printer. Maar je had wel 10 jaar computeren gemist.

Basicode is bedacht door Klaas Robers omdat er in het begin zo weinig programma's waren voor de P2000. Via Basicode zouden Apple, Exidy en Commodore programma's ook op de P2000 kunnen lopen. Voor het radioprogramma Hobbyscope was dit de oplossing. Daarom werd en is Basicode zo populair.

Telesoftware (programma's inlezen via de telefoon) werd in de Nat Lab P2000 club ontwikkeld en gebruikt om programma's te verspreiden. Daartoe werd een krat oude modems gekocht en doorverkocht aan de leden. De database liep op een oude P857 computer, die gebruikt was voor de eerste experimenten met viewdata.

Teleac, de PTT en de NOS zagen wel iets in telesoftware. De vraag was alleen hoe deze gecodeerd moest worden. Zodanig, dat er geen fouten op konden treden tijdens het overseinen of zodanig dat eventuele fouten gemakkelijk door de ontvanger met de hand gecorrigeerd konden worden. Voor teletekst en voor viewdata golden andere eisen. De Firato naderde en PTT-Viditel wilde graag telesoftware demonstreren. Het systeem van de P2000 club is toen overgenomen en jarenlang is dit de standaard geweest voor telesoftware.

Je mag gerust zeggen, dat de PTC er niet geweest zou zijn als de directie van het Natuurkundig Laboratorium van Philips het experiment van de 50 P2000-en niet had ondersteund. In die P2000 tijd is er toch veel tot stand gekomen, waar we nu nog van profiteren.

Wim de Vrijer was voorzitter van de P2C2. Veel onderhandelingen over de fusie tot PTC zijn bij hem thuis gevoerd. Kort na de oprichting van de PTC is Wim plotseling overleden. Hij is het waard, dat we hem hier herdenken.

Het computerprogramma voor de ledenadministratie gaf de eerste tijd nogal wat problemen. Om zeker te zijn was een professioneel pakket gekocht. Zo zie je weer... professionele software en niet werken zijn synoniem. Leve de amateurs!

Plotseling was er een bus. Goedkoop gekocht uit een opruiming. We zou-

den er nooit aan gedacht hebben zoiets te kopen, maar de gelegenheid maakt de koper. 't Was een Ford A0902; kenner moet dat genoeg zeggen. Een autoradio hoefde er niet in, die kwam toch niet boven de herrie uit. Jan (van Dierendonk) zat meestal achter het waarlijk niet kleine stuurwiel en beschermde zijn trommelvliezen met oorwarmers. Moet 'n raar gezicht geweest zijn, midden in de zomer! Regelmatig stond-ie langs de weg, als-ie tenminste wilde starten. Naar Klazinaeven moest ijlings een huurwagen ingezet worden, en in den Haag moesten ze 'n paar uur wachten omdat de V-snaar brak.

De "Open Dagen" werden steeds groter en grootser. De eerste "Open Dagen" van de P2C2 werden gehouden in de cantine van de Philips Service. Die cantine was dan op zaterdag en zondag "open". Vandaar "Open Dagen". Die eerste Open Dagen waren helemaal niet zo open, want alleen Philips medewerkers mochten er in. De eerste PTC Open Dag was in Nieuwegein, in een tentoonstellingszaal van een groot hotel. Toen die te klein werd, werd het een Brabant, toen twee hallen en wie weet moeten we nog eens een keer de hele RAI afhuren. Asjeblijft niet.

Men zegt dat Klaas Robers en Dirk Kroon de P2000 hebben uitgevonden. Dat is niet waar. De P2000 is helemaal bedacht in Wenen en Klaas en Dirk waren nog nooit in Wenen geweest.

Uniface, het universele besturings-systeem van de PTC, werd voor het eerst gedemonstreerd op de Firato met een spoorbaan. Een paar maanden ervoor zaten Klaas Robers en Dirk Kroon met hun echtgenoten op het terras en later in het restaurant van het vliegveld Eindhoven. Klaas had een grote tas bij zich en tot verbazing van de restaurateur stonden ineens de treinen, de rails, de prints en de bandkabels tussen de borden en de glazen. Nu zijn ze daar wel iets gewend . . . .

Op dat zelfde vliegveld worden de aankomsten en vertrekken van de vliegtuigen getoond op monitoren. Met twee P2000-en. Één voor de aankomende en één voor de vertrekkende vliegtuigen.

Het "Familiegeheugen", één van de meest verkochte P2000 programma's is bedacht door de commerciële afdeling. Alvorens met de P2000 te starten

wilden ze een "familiegeheugen" hebben. "Waar de hele familie z'n gegevens in op kan slaan". Maar, helaas, zeiden ze, daar is de P2000 te klein voor. Hans Pennings maakte het (geheel in machinetaal), Frits Feldbrugge bedacht de schermbeelden en wie het in ROM zette, is niet meer te achterhalen. Het wordt nog veel gebruikt.

Later is de PTC uitgebreid met de MSX-ers, en nog later mochten ook PC-gebruikers meedoen. Doordat die PTC steeds groter werd, moest ook het bureau meedoen. Ze begonnen met z'n vieren in het gebouw van Philips Nederland, aldaar bekend als gebouw VB. Eerst op de achtste verdieping, dan op tien (naast consumentenbelangen) en nog eens op 10. Toen pasten ze echt niet meer op één kantoor (als 'n computer of printer even niet nodig was moest-ie onder de tafel) en ging het complete bureau met magazijn naar de Hurksestraat, naast Service. Dat had z'n voordelen!

't Moet daar gebeurd zijn, dat men 'n nieuw lid wilde noteren. De man klonk door de telefoon zeer buitenlands, 'n engels-achtig accent. Hij had ook een wat bijzondere naam, en toen hem gevraagd werd die even te spellen kwam er langzaam maar onmiskenbaar "G A N D H I" op de aanmeldingskaart. De reactie vanuit 't bureau was prompt: "Goh, wat 'n bekende naam !" Waarop

aspirant-lid reageerde met: "O, dat kan wel kloppen, m'n broer werkt óók bij Philips".

Toen 't gebouw aan de Hurksestraat 'n andere bestemming kreeg, verhuisde 't bureau naar de Gagelstraat - eerste etage. Cor (van Baalen) was erg in z'n nopjes bij z'n eerste bezoek aan de nieuwe ruimten, elk kantoor had zijn (voor)naam. Al spoedig bleek dat toch 'n andere reden te hebben; tot voor kort was hier de zetel van de C(entrale) O(ndernemings) R(aad).

Toen (ja, waarom eigenlijk)... verhuisde 't bureau kort daarna naar de begane grond van hetzelfde gebouw, waar ze nu nog zitten. Er gaan geruchten dat ze binnenkort gaan verhuizen.

De helpdesk, waar leden zoveel mogelijk uit hun computer-problemen geholpen worden, blijft een bron van hilariteit. Natuurlijk moest Lizet het treffen: de "hijgende" computer. Toch is 't echt waar, ons lid uit 't westen startte de PC op, terwijl hij de telefoonhoorn er vlakbij hield. En inderdaad...hij hijgde.

Mr. H. J. Bruis is amateur historicus en amateur computeraar. Hij houdt zich af en toe bezig met de geschiedenis van het amateur computeren. Eerder verscheen in PTC-print een stukje over de telefoonprinter van zijn hand.

Een blik vooruit

Onze vereniging zal moeten leren inspelen op de veranderingen die zich steeds weer voordoen. Zo zijn de behoeften en verlangens van de grote aantallen PC-bezitters anders dan die van de MSX-ers, om van de P2000-mensen maar niet te spreken. Het historisch gegroeide onderscheid tussen deze drie typen computerbezitters zal wellicht worden omgebogen en zich evolueren tot een integratie, zodanig dat wij met z'n allen weer Philips Thuis Computergebruikers blijken te zijn. Sommigen van ons zullen daarnaast hobbyisten blijven of worden, al of niet verknocht aan een bepaald type computer. Met een PC kan dat ook!

Dit soort ontwikkelingen laten zich niet van bovenaf opleggen of sturen, zeker niet in een vereniging van vrijwilligers zoals de onze. Ze zullen aan de basis ontstaan en bij sommige afdelingen is die tendens reeds waar te nemen. Een goede communicatie zal dan de verdere ontwikkeling in de vereniging moeten ondersteunen.

Nieuwe leden zullen hoofdzakelijk PC-gebruikers zijn. De vrees is gerechtvaardigd dat zij, na door de afdeling op weg geholpen te zijn, weer zullen afhaken. Sommige afdelingen blijken toch in staat om PC-leden blijvend bij de club-activiteiten te betrekken door het aanreiken van leuke computertoepassingen (applicaties). In de hobbysfeer worden deze dan met elkaar verder ontwikkeld of toegepast in een andere richting. Hierbij wordt dan ingespeeld op de introductie van de computer bij de voetbal- of biljartvereniging, de postzegelverzamelaars, en zelfs bij de analyse van sportprestaties, zoals wielrennen, zwemmen en marathonsloven.

Het ziet er verder naar uit dat onze vereniging organisatorisch weer beter zal gaan functioneren.

Het Bureau raakt onder leiding van de nieuwe manager goed ingespeeld op de verenigingstaak.

Het Dagelijks Bestuur, dat na de Verenigingsraad van 26 mei a.s. weer op volledige sterkte zal zijn, gaat zich sterk maken voor de verbetering van de communicatie binnen de vereniging. De eerste tekenen daarvan zijn al zichtbaar.

De Consuls zullen ook in dit proces worden betrokken, vooral voor wat

betreft de horizontale communicatie. Zo kunnen ideeën of oplossingen die elders voor bepaalde problemen zijn bedacht, ook bij andere afdelingen beschikbaar komen.

De set up van onze 06-helphelpt wordt gereorganiseerd, zodat onze leden tegen een normaal telefoontarief, (de helft c.q. een kwart van het 06-tarief), ook kwalitatief nog een betere service krijgen. De helpdesk op het bureau heeft reeds een volledige dagbezetting gekregen.

Onze databank IS2000 zal verder worden geoptimaliseerd. Leden kunnen in

de loop van dit jaar, gebruik makend van hun modem, een persoonlijke toegangscode aanvragen. Daaraan zullen, afhankelijk van hun functie in de vereniging, bepaalde privileges worden verbonden.

Tenslotte, de nieuwe opzet van 'De bus komt naar u toe' zal hopelijk een extra impuls geven voor het bezoek aan de clubavonden.

Al met al, deze blik vooruit valt zeker niet tegen!

B. v.d. Spek

ATTENTIE

Winkel dicht !!!

In verband met onze Open Dag zal de PTC-winkel op 25 april en 2 mei gesloten zijn.

Wij hebben deze dagen hard nodig om alles te kunnen inpakken en weer uit te pakken, te tellen en te sorteren.

Let dus op, zodat u niet aan een gesloten deur staat !

De PTC-winkel.

BASICOM

Radiozendamateurs kennen de computer al lang. Als electronica experimenteerders van het eerste uur waren zij bij het verschijnen van de thuiscomputers er als de kippen bij. Een belangrijk onderdeel voor hen is het communiceren met behulp van de computer gekoppeld aan de radio zend-ontvanger. BASICOM is zo'n mogelijkheid van communicatie, gebruik makend van het principe van BASICODE. Op de open dag is het in bedrijf te zien.

Velen kennen wel BASICODE. Het is een soort Esperanto voor computers. BASIC-programma's van het ene soort computer kunnen niet zomaar op het andere soort draaien. Door gebruik van BASICODE kan dat wel. Het programma moet dan op een exact omschreven manier op een cassettebandje worden opgenomen. Met een speciaal hulpprogramma is dat programma dan weer in een andere computer in te lezen. Naast dat hulpprogramma is er in vele gevallen een simpele aansluiting voor de cassetterecorder nodig. Zodra voor een nieuwe computer het BASICODE hulpprogramma en de aansluiting is gemaakt kan die meedoen.

BASICODE programma's worden ook uitgezonden op de radio. Je neemt dan gewoon de uitzending eerst op de cassette op. Dat bracht een aantal enthousiaste radio-zendamateurs op het idee dat BASICODE gebruikt kon worden om berichtjes uit te wisselen. In die kringen is er al zo iets bekend, dat heet "Packetradio". Echter daarvoor is een zeer ingewikkelde interface nodig. De grap van BASICODE is dat de computer in software van bitjes zijn toontjes maakt en ook weer van toontjes de bitjes. Geen moeilijke interface dus. En BASICODE gaat met 1200 baud, niet sneller of langzamer dan Packetradio. Als naam kozen zij "BASICOM".

Het principe is natuurlijk eenvoudig. Elk bericht in computerland bestaat uit een rij nullen en enen. Een 0 is nu een stukje toon van 1200 Hz en een 1 een even lang stukje van 2400 Hz. Aan het begin is er een aanlooptoon van 2400 Hz om de recorder op sterkte te laten komen, en aan het eind een korte uitlooptoon. Zo werkt BASICODE.

Voor BASICOM is zo'n lange aanlooptoon niet nodig, een halve seconde is meer dan genoeg. En ook de uitlooptoon kon korter. Dan de communicatie. Een directe verbinding met je tegenstation is heel wat anders dan een uitzending van bijv. de TROS. Heb je last van storing, dan is er bij een omroepuitzending weinig aan te doen. Bij een tweeweg verbinding vraag je dan natuurlijk om een herhaling. Daarom stuurt een BASICOM station na elk goed ontvangen bericht een acknowledge-bericht(je) terug. Ging het fout, dan stuurt hij een not-acknowledge. De zender stuurt het bericht dan opnieuw.

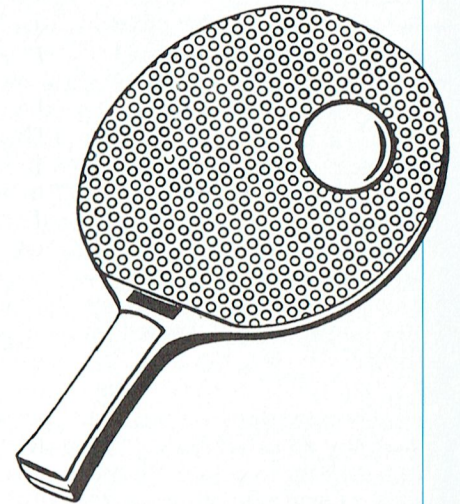
Eigenlijk is er nooit een echte tweeweg verbinding zoals bij de telefoon. De ether is open, er kunnen dus best meer stations op dezelfde frequentie meeluisteren. Daarom begint in BASICOM elk bericht met de naam van voor wie het bestemd is. Daarna komt de naam van de afzender. Zendamateurs hebben allemaal een internationaal vastgelegde identificatie van 6 tekens, dat was dus heel gemakkelijk. Anonieme berichten zijn er dan ook niet bij.

Als er wat storing is komt een lang programma nooit ongeschonden over. Het is dan verstandiger het programma in stukjes te knippen en na elk stukje te vragen of het tot zover goed is binnengekomen. Dat was lastig te maken, maar ondertussen loopt het. Op deze manier kunnen BASIC programma's, Assembler source en object-code worden overgestuurd.

BASICOM wordt nog verder ontwikkeld. Veel programmeerwerk is gedaan door Martijn Hidra en Stefan Royers, beiden uit Valkenswaard. Uit hun P2000's komen de programma's. In het begin is er ontzettend veel in gesleuteld. Het is dan fijn om een eenvoudige en doorzichtige computer te hebben. De P2000 is zo'n computer. Intussen is er een groepje van 8 Valkenswaardse zendamateurs die hier druk mee experimenteren op de 2-meter amateurband. Of er nog andere computers mee gaan doen? De toekomst zal het leren. Op de open dag demonsteren ze er mee in Den Bosch; standnummers M62 en M20.

K. Robers

Kies een batje via uw PC

De organisatie van de open dag keek een beetje raar op, toen ze zag welk onderwerp de afdeling Midden Nederland op 28 april op stand M66/M68 onder andere presenteert. Ze noemen 't programma, dat draait op de PC, Koophulp, maar dat zegt natuurlijk niet zo veel op zich.

Uit nadere informatie blijkt het hier om een wel heel bijzondere toepassing te gaan. Van dit programma kunt u erg veel nut hebben, als u een tafeltennisliefhebber bent.

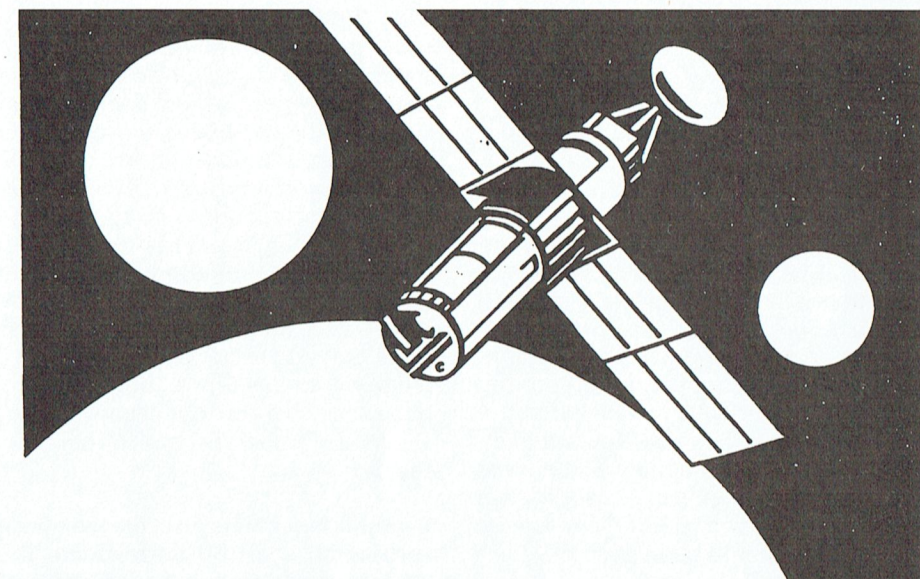
Zoals in zoveel sporten is het te gebruiken materiaal steeds belangrijker. Bij een tafeltennisster is dat "het batje". Dat lijkt, voor 'n leek, gewoon 'n stukje triplex met 'n stuk binnenband daarop gekleefd. Nou, als u dat denkt moet u zeker eens met dhr. van Aart van de afdeling Midden Nederland gaan praten. Hij kan u alles (of toch bijna alles) vertellen over spin- en anti-spin, korte- en lange noppen, frames en bekleding. Het programma dat hij schreef, Koophulp dus, vraagt u eerst een aantal gegevens in te geven zoals uw speelwijze en dergelijke, en berekent op basis hiervan het voor u meest geschikte batje.

U krijgt het (gratis) advies keurig uitgeprint op een A4-tje.

Pluk je plaatjes uit de lucht...

De lucht zit vol met informatie. Ja, daar sta je zo niet bij stil als je -op 'n rustige zondagmorgen- door de bossen wandelt en met diepe teugen de frisse boslucht in je door uitlaatgassen bezoedelde longen zuigt. Nou hoeft u niet meteen bang te worden dat we alweer een nieuw milieu-schandaal gaan onthullen waar u toch niets aan kunt doen. We praten hier over elektronische informatie, en dat is natuurlijk niets nieuws. Dat soort spul zit al vanaf Marconi in de lucht, maar 't wordt wel steeds drukker. 't Is maar goed dat onze tere oortjes al die golven en golfjes niet opvangen, we zouden horendol worden.

Sinds (relatief) kort zitten er ook nog beelden (plaatjes) voor computers in de ether. Het betreft o.a. beelden van weersatellieten. Hiermee krijg je 'n prachtig overzicht van de diverse wolkenformaties die onze vakantie verpest, zodat je tenminste weet waar die ellende vandaan komt. Maar ook berichten die persbureaus de wereld insturen, persbureaus als Reuter, ANP en Tass. Compleet met foto's. Dit soort berichten wordt vervolgens ontvangen door uw ochtend- dan wel avondblad (tenminste, als ze een abonnement

hebben), die ze verwerken in uw krantje van morgen.

'n Paar zeer inventieve leden van de PTC hebben -heel simpel- gereedeneerd: "Als 't in de lucht zit, dan moet 't er ook uit te krijgen zijn". Logisch dat je dan op de eerste plaats moet zorgen voor 'n prima antenne. Verder een "vertaal"-kastje, dat wijs kan worden uit al die piepen en piepjes en er bitjes en bytjes van maakt. En tenslotte 'n PC, om van de bitjes tekeningen of letters te maken.

WAT HEB JE DAAR VOOR NODIG

Zoals hierboven al aangegeven in ieder geval een uitstekende antenne. 't Soort antenne hangt af van de signalen die je denkt te willen ontvangen.

Om 't niet al te ingewikkeld te maken: er zijn twee soorten satellieten waarvan de signalen te ontvangen zijn: "ronddraaiende" en "stilhangende". Tussen aanhalingstekens, want de "stilhangende" hangen natuurlijk niet stil, maar draaien met de aarde mee, en lijken dus alleen maar stil te hangen, als ze echt stil zouden hangen dan zouden ze draaien, ja? En "ronddraaiende" die gewoon stil zouden kunnen hangen, ergens op 'n vast plekje, maar omdat wij met de aarde méédraaien lijken ze te draaien.... volgt u 't nog...?

Om dit soort spraakverwarring te voorkomen spreken de vaklui over GEO-STATIONAIRE en POLAIRE stations. Waarbij Geostationaire dus die bollen zijn die méédraaien, zodat ze stil lijken te hangen. Om daar piepjes van op te vangen heb je een zg. parabool-antenne nodig ('n schotel), de andere kun je met een kruisdipool aan.

De telexen en faxen reizen de wereld-

bol rond via aardse stations. Die kun je uit de lucht plukken met een goeie 10-meter antenne. Maar...dan moet je ontvanger wél goed afgesteld staan. Waarom zou je die dan niet aansturen via je computer, als dat ding er nou toch staat!

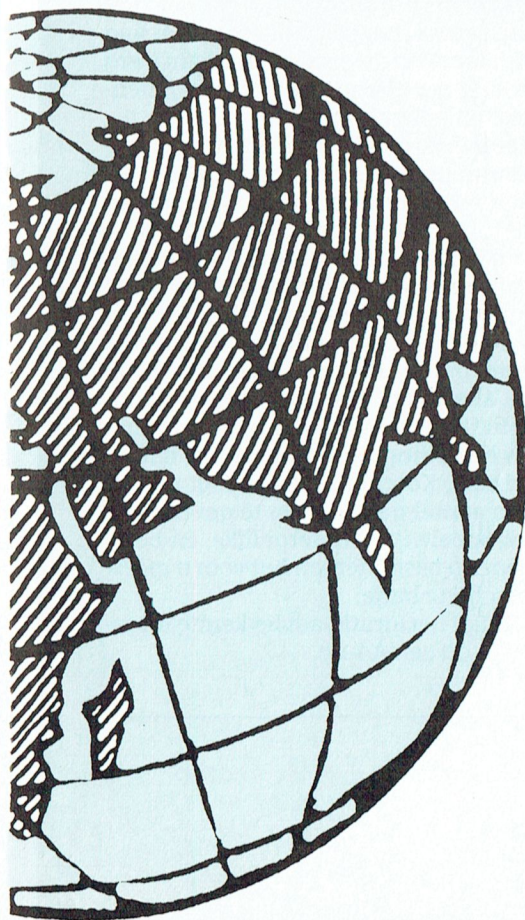
En dan, dan krijg je dus die piepjes uit je (kortegolf-)ontvanger. Maar daar heeft die computer weer niet zoveel aan. Dus moeten daar weer keurig ééntjes en nulletjes van gemaakt worden, en 't liefst zó dat de computer er iets zinnigs van kan maken. Daarvoor heb je 'n decoder nodig; simpel 'n kastje waar aan de ene kant de piepjes ingaan en waar de bytes aan de andere kant -klaar voor gebruik- uitrollen.

SOFTWARE

De software, die de vertaalslag doet (via de decoder) wordt samen met dat apparaat geleverd. Er zijn zeer intelligente programma's bij die zelf uitzoeken welk systeem ze ontvangen en net zolang blijven proberen tot het signaal herkend wordt.

Zoals hierboven reeds vermeld kun je de afstemming van je ontvanger ook nog door de computer laten regelen. Het programma dat dit doet is geschreven door deze leden zelf. Het is nog onlangs gepubliceerd in het tijdschrift RAM.

Voor 't geval dat u eens een hele bijzondere toepassing wil zien van de computer, bezoek dan eens stand K39/K40. Wellicht ziet u dan zaterdag 28 april al die foto op het scherm staan die maandag/dinsdag uw krant siert.

P2000 OG

De P2000 (O)ndersteunings (G)roep bestaat uit alle P2000 bezitters met en bij elkaar. Dit was mijn conclusie als coördinator, na inventarisatie van wat er allemaal sinds de invoering van de P2000 voorgevallen was.

De typisch Hollandse eigenschap het beter te weten en te kunnen dan je buurman komt heel duidelijk naar voren in alle afsplitsingen die er in de loop der jaren zijn ontstaan uit de oorspronkelijke P2000 club 'P2C2', mede door de ongekeerde en bijna onbeperkte mogelijkheden die de P2000 bood. Inplaats van een saaie opsomming volgt hier het verhaal van een van de zeer enthousiaste knutselaars, en wie kent hem nog niet, Dick Geluk.

"In 1985 een P2000 gekocht in de PHILIPS Personeelwinkel. Een aanbieding van net onder de 1500 gulden. In die tijd kregen veel scholen een P2000 van PHILIPS en ik dacht dat ik ook mee moest doen, want een van mijn kinderen ging naar de middelbare school. Ik vond dat ene uurtje op school wel wat weinig en dus moest er thuis ook maar een komen. Wat nu? Staat dat ding een half jaartje op het bureau in de kamer en WAT moet je met een computer doen? Eerst lid worden van een computerclub en toen begon het! Te weinig geheugen, dus de 16Kb uitbreiding erin. De P2000 opengeschroefd en wat zag ik? Een nagenoeg lege kast met een printplaat en dat zou dan de computer moeten zijn. Daarna volgden er snel wat uitbreidingen, te weten: 80-karakter kaartje, 64Kb i.p.v. 16Kb kaartje, een 'STOP' knopje voor de cassette recorder, een parallel printer uitbreiding voor slot 2, een DIKKE doos met wel 4 besturingssystemen erin, daarna 8, toen 10 en nu zitten er 16 in een doos.

Een modem IN de P2000 voor de broodnodige (data)-communicatie met de helaas niet compatibele buitenwereld.

Een tweede cassette recorder paste er ook nog in, daarnaast een handmatige omschakeling van 80 naar 40 karakters en 4 RS232 aansluitingen voor Basicode, Lichtpen, Cassette recorder-interface (audio) voor goedkope backup's van de steeds maar aanjongende programma's, waarvan er ook geschikt waren voor joystick's, dus nog een aansluiting extra.

Een Floppyboard erin met 4 disk-drives eraan, CP/M nog even ingebouwd, aansluitingen voor 3 monitoren tegelijk, een schaduwgeheugen om ook alle programma's van de schijf in te lezen, NMI in de DIKKE doos bijgebouwd en EPROMS kan ik er nu ook mee bewerken.

Je ziet het, WAT moet je toch met een computer doen.

Deze P2000 GTI is weer te bewonderen op de OPEN DAG, maar niet (nooit) te koop, want ik zeg nog altijd: WAT KAN DE P2000 NIET WAT ANDERE COMPUTERS WEL KUNNEN! Hierbij bedank ik alle vrienden, kennissen en 'naamlozen' zonder wiens hulp ik nooit zover was gekomen met m'n P2000."

Met deze laatste zin onderstreept Dick mijn EERSTE regel.

Zijn P2000 is nog lang niet compleet, want wat dacht U van een Hi-Res board, een Muis, een 1Mb RAMDISK, etc. etc. en de niet afzonderlijk door hem genoemde, soms privé ontwikkelde, besturingssystemen en last but not least natuurlijk toch nog "UNIFACE".

In de wetenschap nooit volledig te kunnen zijn in een kort artikel als dit vraag ik de P2000 gebruikers om toch ook nog eens een artikelje te schrijven met nog 'onbekende' zaken van de P2000.

Heeft U nog vragen, opmerkingen, suggesties, leuke dingen, laat het mij dan weten via een briefje aan het bureau PTC.

We blijven de P2000 ondersteunen tot z'n laatste snik en dat kan nog wel even

duren, al staat naast menig P2000 al een PC te zoeven.

Totziens op de OPEN DAG in Den Bosch op 28 april a.s.

Dick van de Velde

HILLSOFT

Public-Domain
software
voor IBM en
compatibles

* Keus uit honderden disks

* Gratis **UPDATE** service

* **Korting** voor abonnementhouders

U ontvangt de meest recente catalogusdisk (menu-gestuurd) door f 3,- (5,25") of f 4,50 (3,5") aan postzegels in envelop of door overmaking op giro nummer 14.64.418

HILLSOFT

afd. PD
Postbus 16
7670 AA VRIEZENVEEN
Inl. 05498-59599

SOFTWARE GIDS

Uitgeverij J. Herps
Postbus 516
8200 AM Lelystad

MSX / PC / SEGA

Tel. 03200-47218
Postbanknr. 5036011
ABN Reknr. 54.42.28.111

DE MSX-GIDS HEET VOORTAAN DE SOFTWARE GIDS!

Met ingang van mei 1990 is het zover: de MSX-Gids houdt op te bestaan in haar huidige vorm om plaats te maken voor een vernieuwd computertijdschrift onder de naam SOFTWARE GIDS.

Hoewel wij de MSX-computer nog steeds de beste homecomputer vinden en de MSX voorlopig nog een belangrijke plaats in de SOFTWARE GIDS zal blijven innemen, is het voor ons onmogelijk geworden door te gaan met het uitgeven van een tijdschrift, dat uitsluitend de MSX als onderwerp heeft.

Veel van onze lezers, c.q. abonnees zijn al overgegaan op andere computersystemen en uit de brieven, die wij van deze mensen kregen, konden wij opmaken, dat er behoefte bestaat aan een blad als de MSX-Gids voor andere computermerken. In de SOFTWARE GIDS zult u dus de bekende rubrieken tegenkomen als de spelrecensies, kaarten, de peeks, pokes en tipsrubriek, de Help! pagina en de kleine advertenties, maar vanaf nu ook voor P.C. en Sega.

In het eerste nummer van de SOFTWARE GIDS o.a. de geschiedenis van het adventure vanaf Ultima I op de Apple computer tot en met Ultima V op de P.C., beschrijvingen van Golvellius en Ancient Ys Vanished Omen, die voor de Sega in het Engels uitgebracht worden, zodat de MSX-ers nu ook weten waar deze spellen over gaan en softwarerecensies van de allernieuwste spellen uit Amerika, Engeland en Japan voor MSX, PC en Sega.

Voor P.T.C.-leden hebben wij een speciale kennismakingsaanbieding: wie onderstaande bon instuurt vóór 25 april 1990, ontvangt het eerste nummer van de SOFTWARE GIDS voor FL. 5.00 in plaats van de winkelprijs van FL. 7.95. De verzending zal plaatsvinden rond 1 mei.
Het adres vindt u bovenaan deze pagina.

Wij danken bij deze iedereen, die in het verleden de MSX-Gids heeft gekocht of hierop een abonnement heeft gehad en hopen, dat ons nieuwe tijdschrift net zoveel succes zal hebben in de toekomst.

JOSE HERPS EN ALFRED DEBELS

BON VOOR PROEFNUMMER SOFTWARE GIDS

Ja, ik wil kennismaken met de Software Gids voor MSX, P.C. en Sega voor de introductieprijs van FL. 5.00

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Ter betaling sluit ik in:

* Eurocheque (denk aan het nummer op de achterkant!) / girobetaalkaart / briefje van vijf.

* Ik heb het bedrag overgemaakt op postbankrekening 5036011 t.n.v. Uitgeverij J.Herps, Postbus 516, 8200 AM LELYSTAD.

*Doorhalen wat niet gewenst wordt.

Afdelingsinformatie

Afdelingen, contactpersonen, bijeenkomsten, etc.

Alkmaar e.o.: H. Strietman, 02285-15173.
Plaats: Ontmoetingscentr. "De Rekere", Muiderwaard 396, Alkmaar.
Data: 28/5, 25/6, 27/8, 24/9, 29/10, 26/11, 17/12 (20.00 u.).
Bestellingen: L. Hoogervorst, 072-610127.

Amstelland: W. Troost, 020-438106.
Plaats: Kath. MAVO "Amstelhoven", Oimenn. 4, Amstelveen (P2000, MSX, MS-DOS); Wibauthuis, Wibautstr. 3, Amsterdam (P2000, MSX, MS-DOS).
Data: 17/4, 15/5, 19/6, 20.00 u. (A'veen); 11/5, 8/6, 20.00 u. (A'dam).
Bestellingen: H. Winkel, 020-976246 maandag t/m vrijdag 18.00-19.00 u.)

Apeldoorn: J.L. Raaijmakers, 055-665985.
Plaats: Gebouw Gem. Soc. Dienst, Stationsstr. 60, Apeldoorn.
Data: 1-ste dinsdag van de maand.

Bestellingen van artikelen uit PTC Print opgeven bij W. Polman, Waardenborg 16, 7423 GZ Daventel, tel. 05700-53358. Betaling per giro nr. 58261 t.n.v. Vereniging PTC regio Apeldoorn.

Bij opgaven vermelden: Lidnummer PTC, artikelnummer.
 Op zondag worden geen bestellingen geaccepteerd. Na betaling zijn de artikelen af te halen op de eerstvolgende clubavond (indien ze er zijn!!)

Arnhem: G. Schreurs, 08380-16501 (20.30-22.00 u.).
Plaats: Phil. Techn. Serv. Centr., Kermisland 10, Arnhem.
Data: afdelingsavond 1-ste maandag van de maand; kernavond 3-de dinsdag van de maand; beh. jul/aug, zaal open 19.45 u.

Bollenstreek: N.v. Gijlswijk, 02523-76326.
Plaats: Cultureel Centrum "De Schelft", Maandagswetering 202, Noordwijkerhout.
Data: 9/5, 29/5, 26/6 (20.00 u., zaal open 19.45 u.).

Den Haag: B. Rozema 070-3239766.
Plaats: Verenigingsgeb., Steenwijkln. 12, Den Haag (achter de sporthal).
Data: 2-de woensdag van de maand (19.30 u.), beh. jul/aug.

Eindhoven: P.A. de Groen, 040-110276.
Plaats: Act.cent. "Henriëtte Roelants", C. Dankertstr. 2, Eindhoven.
Data: 1-ste dinsdag van de maand, 20.00 u. (P2000, MS-DOS); 2-de dinsdag van de maand, 20.00 u. (YES, NMS, MS-DOS); laatste dinsdag van de maand, 20.00 u. (MSX, MS-DOS). De afdelingswinkel is op de 1-ste, 2-de en laatste dinsdag van de maand geopend.

Friesland: J. Schut, 058-136421.
Plaats: Doopsgez. Centrum, Ruiterskwartier 173, Leeuwarden.
Data: laatste dinsdag van de maand, beh. jul/aug/dec (19.30 u.).

Het Gooi: R. Bronger, 02152-55253.
Plaats: IJscub, Bestevaer, Huizen.
Data: 2/4, 7/5, 22/5, 5/6 en 19/6

Groningen/Drenthe: J. v. Dijken, 05920-53587.
Plaats: Dag Hammerskjoldschool (aula), Beilerstr. 30, Assen.
Data: 9/5, 13/6 (19.15-22.00 u.).
Database: 05920-53587, 24 uur/dag, teletype, 8 databits, 1 stopbit, geen pariteit, 300/300, 1200/75, 75/1200 Baud.

Helmond: J. Reijnders 04934-2157
Plaats: LTS Keizerin Marialaan, Mediatheek, ingang Oosteinde, Helmond.
Data: 25/4, 2/5, 16/5, 13/6, 27/6, 4/7, 29/8, 12/9, 26/9, 10/10, 24/10, 7/11, 21/11, 12/12 en 29/12

Kennemerland: M. v. Beek, 02503-35335.
Plaats: Scholengemeenschap Haarlem, Verspronckweg 150, Haarlem.
Data: 2-de en 4-de dinsdag van de maand, m.u.v. feestdagen/vakantie (19.00-22.00 u.).

Leiden: J. Bonte, 071-766611 of G.C. Koppelaar, 01720-35399.
Plaats: Bevrijdingskerk (grote zaal), A. Bruunstraat 1, Leiden ZW.
Data: 2-de dinsdag van de maand (19.45 u.).
 BBS Leiden: 071-125902.

Midden Brabant: M. Helsloot, p/a Vaartweg 22, 4905 BL Oosterhout, 01620-59416, tst 46.
Plaats: Gem. Sportcentr. Breda, Topaasstr. 13, Breda.
Data: 25/4.
Plaats: café Belcrum, Belcrumweg 28, Breda. Datum: 3/5
Aanvang: 20.00 uur.

Midden Nederland: Th. J. v. Dort, Lange Akker 124, 4191 JH Geldermalsen, 03455-76834 (op werkdagen van 20.00-22.00 u.).
Plaats: H. Witte Dorpswoning, H. Dunantpl. 4, De Bilt.
Data: 21/4, 17/5, 14/6 (do 20.00 u., za 11.00 u.).

Nijmegen: J. M. Dekkers, 080-444426.
Plaats: Wijkcentr. Dukenburg, Meijhorst, Nijmegen.
Data: 2-de dinsdag van de maand, 20.00 u. (MSX/info); laatste donderdag van de maand, 20.00 u. (P2000/MSX).
Plaats: Wijkcentr. De Klokketoren, Muntweg, Nijmegen.
Data: 2-de zaterdag van de maand, 11.00 u.
Databank: 080-442551 (20.00-23.00 u., beh. woe).
Postrekening: 48 95 792 t.n.v. PTC Afd Nijmegen.

Noord-Limburg: F. Pacher, 077-736681.
Plaats: Zaal Vriendenkring, Arn. Janssenstr. 64, Steijl.
Data: elke 2-de, 3-de en 4-de woensdag van

de maand (20.00-22.30 u.).

Oost-Gelderland: W. Klein Hesseling, 08355-2392 (alleen bellen ná 19.00 uur).
Plaats: OBS Overstegen, Houtmastr. 11d, Doetinchem.
Data: 2-de dinsdag van de maand (20.00 u., zaal open 19.30 u.).

Oss-Den Bosch: A. Helmer 04120-26637
Plaats: Wijkcentr. Ussen de Hille, Looveltln. 25, Oss, 04120-42777.
Data: 2-de woensdag van de maand (20.00-23.00 u.).
Database: 04120-26343, 24 uur per dag.

Rotterdam: R. v. Poelgeest, 078-159217.
Plaats: Grafische School, Heer Bokelweg 255, Rotterdam.
Data: 1/5, 12/6 (19.30 u.).

Tilburg: J.W.A. Brock, 013-423571.
Plaats: Geb. St. Jong Nederland, Vredeman de Vriesstr. 38a (achter het parochiehuus), 5041 GS Tilburg.
Data: 4-de woensdag van de maand, m.u.v. december (20/12) (20.00-23.00 u.).

Twente: W. Alfing, 05495-2086.
Plaats: MAVO Raesfelt, Schoppenstede 10, Delden.
Data: 23/4, 14/5, 18/6 (19.30 u.).

Weert: M. v. Oosterhout, 04951-33680.
Plaats: "Het Roggenest", Laarderweg 11a, Weert.
Data: 1-ste en 3-de woensdag van de maand, beh. jul/aug (20.00 u.).

Zeeland/West-Brabant: K. Wessels, 01666-2939.
Plaats: Thoolse Scholengem., Onder de Linden 2, Sint Maartensdijk.

Zwolle: C. Quene, 05771-232.
Plaats: Wijkgebouw Holtenbroek, Beethovenln. 394, Zwolle.
Data: 1-ste donderdag van de maand (19.30 u.).

Alle PTC afdelingen hebben een aantal pagina's in IS2000 waar informatie gegeven wordt over de activiteiten. Wilt u op de hoogte blijven over wat er bij u in de buurt gaande is, bel dan de PTC database (040-837125). Toets het trefwoord AFDELING en kies uit het overzicht de afdeling waar u meer van wilt weten.

Automatiseren: moeilijk of niet?

Eén nummer van hetzelfde computertijdschrift. Kop op de voorpagina: Ruim één miljard voor telematica bij banken. Onder deze kop lezen we dat het Nederlandse bankwezen van plan is dit jaar 1,2 miljard gulden uit te trekken voor investeringen in de telematica. 'De toegevoegde waarde van de telematica zal volgens de banken vooral liggen op het gebied van efficiëntieverbetering, kwaliteitsverhoging en kostenverschuiving en/of verlaging', aldus dit tijdschrift.

Enkele pagina's verder een heel ander verhaal. Ministeries plannen een forse inhaalslag. Eronder: In het algemeen zijn redelijke resultaten geboekt, maar bij verschillende ministeries blijven de automatiseringsproblemen aanhouden.

Nog een paar pagina's verder. De overheid trekt maar liefst 136 miljoen gulden uit voor telematica in het verkeer. U weet wel, rekening rijden. 'Verkeersgeleiding' lijkt het nu net als in de luchtvaart te gaan heten. Maar volgens deskundigen is het nog maar zeer de vraag of al die plannen wel (technisch) uitvoerbaar zijn. Het gaat hier immers om zeer gecompliceerde computertoepassingen, waar nergens ter wereld enige ervaring mee bestaat. Veel van die techniek moet nog worden 'uitgevonden'!

Is automatiseren nou moeilijk of niet? Kunnen banken en ministeries niet tijdelijk eens wat automatiseringspersoneel aan elkaar uitlenen? Dan komt het rekeningrijden wellicht te vervallen, en de winst van de banken, ach, dat kan best een jaar wat minder.

Privacy

Volgens NRC-commentator mr. F. Kuitenbrouwer is de privacybescherming een illusie. En hij kan het weten, want hij is voor een half jaar gashoogleraar voor informaticarecht aan de Rijksuniversiteit van Utrecht. Kuitenbrouwer houdt zich al sinds het begin van de jaren zeventig bezig met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in relatie tot persoonsgegevens in computers. Kuitenbrouwer maakt zich vooral zorgen over het koppelen van databestanden, zoals dat bijvoorbeeld gebeurt in het wetsvoorstel Gemeentelijke Basisadministratie Automatisering (GBA).

Recordwinst Philips

Philips maakte een recordwinst, maar verloor honderden miljoenen op computers en chips. De oorzaak van dit laatste? 'Systemen verouderen in een tempo dat we nooit eerder zijn tegengekomen', zei Philips-president C. van der Klugt desgevraagd.

Windows 3.0 in aantocht

Er is een nieuwe versie van de gebruikersinterface Windows in aantocht, versie 3.0. Waarschijnlijk verschijnt het in mei van dit jaar, nadat het eerder de bedoeling was al eind vorig jaar het programma te presenteren. De verwachting is dat na het verschijnen van het pakket diverse software-leveranciers met nieuwe pakketten zullen komen die onder Windows draaien. Zo heeft bijvoorbeeld Pagemaker aangekondigd met Pagemaker 4.0 (een desktop publishing programma) onder Windows te komen.

Philips levert bij de 27.500 schoolcomputers (AT's met VGA monitor) in het kader van het Comenius-project ook Windows mee. Het is nog niet bekend of dat versie 2.0 of 3.0 zal zijn.

Symphony

Goed nieuws voor fervente Symphony-aanhangers: de zojuist verschenen nieuwe versie 2.2 heeft tal van interessante uitbreidingen. Er zijn uitbreidingen in het grafische gedeelte van dit geïntegreerde pakket, maar ook de koppelingen naar dBASE en Lotus 1-2-3 zijn verbeterd. Voor het bestandsbeheer binnen Symphony is een gedeelte van het pakket Magellan ingebouwd. Dankzij deze uitbreiding is het mogelijk bestanden op een bepaald criterium te selecteren en te groeperen.

DisplayWrite

Ook het veel in kantooromgevingen gebruikte tekstverwerkingspakket DisplayWrite kreeg een facelift: versie 5/2 en 5/2 Composer. Dit laatste pakket biedt volgens maker IBM geavanceerde pagina-opmaak-mogelijkheden. Overigens draaien de pakketten uitsluitend onder OS/2. Handig. Big Blue.

Europe Software 1990

Van 29 tot en met 31 mei vindt in de Jaarbeurs in Utrecht de internationale automatiseringsbeurs Europe Software plaats. Onderwerpen die de professionele gebruiker hier behandeld ziet zijn onder meer relationele database management systemen, netwerken en grafische user interfaces. Ruim 200 deelnemers zullen hun pro-

dukten in Utrecht tonen. Deze zijn grotendeels afkomstig uit eigen land, maar ook uit Amerika, Engeland en Frankrijk.

Stark breidt sterk uit

Met de regelmaat van de klok brengt uitgeverij Stark-Textel nieuwe software op de markt, die het dankzij een goede prijs-prestatie verhouding vooral in kringen van het midden- en kleinbedrijf erg goed doet. Eén van de jongste aanwinsten voor de computer in de privé-sfeer is het programma 'Alles in één'. Volgens de leverancier is het een van de meest veelzijdige programma's ooit ontwikkeld. Adresbestanden, eenvoudige tekstverwerker, kaartenbakken, kasboek, afschrijvingen van bank en giro, kilometerstanden en autokosten, leningen en aflossingen berekenen, recepten-kaartenbak, prijzen/boodschappenlijst samenstellen, gas- water en licht bijhouden, een calculator, agenda ... en de mogelijkheid voor de diverse gezinsleden om met verschillende eigen 'afdelingen' binnen dit programma te werken!

We hebben het programma niet gezien, en kunnen dus over de kwaliteit niet oordelen. De genoemde toepassingen maken het pakket in elk geval wel erg geschikt voor thuis. Want ga in Lotus 1-2-3 maar eens een boodschappenlijstje maken. (Ik doe dat trouwens zelf op een papiertje ...)

Camping per computer

Van AVD Software uit Bunschoten ontvingen we een demo-diskette met de titel Campi-F. Het bleek te gaan om een programma waarmee je campings in Frankrijk kunt selecteren aan de hand van de streek waar je naar toe wilt, het aantal sterren waaraan je camping moet voldoen en de prijsklasse. Het aantal campings dat aan de ingetoste selectiecriteria voldoet wordt natuurlijk steeds kleiner. Van het terrein van je keuze kan uitgebreide informatie in beeld komen en uitgeprint worden. Het programma ziet er erg 'dBase-achtig' uit.

Het werkt, dat staat vast. Het praktisch nut is bij ons enigszins aan twijfel onderhevig. Een campinggids meenemen op vakantie blijft zeer waarschijnlijk toch eenvoudiger... Voor fervente Frankrijk-gangers onder de PTC-leden: het telefoonnummer van AVD Software is 03499-87041 of 03499-86507.

De kosten van Campi-F zijn 48,00. AVD Software denkt elk jaar een verse schijf ter beschikking te hebben voor de gebruikers van Campi-F voor 'n geeltje.

PTC Public Domain Software

Programma's voor PC en MSX

Bij Bureau PTC is een groot aantal diskettes vol software voor PC en MSX te verkrijgen. De programma's worden geleverd op 3 1/2 inch diskettes (MSX programma's op enkelzijdige diskettes). Gezien het karakter van de aangeboden software kan de PTC geen garantie geven dat de programma's probleemloos werken op de verschillende typen PC of MSX.

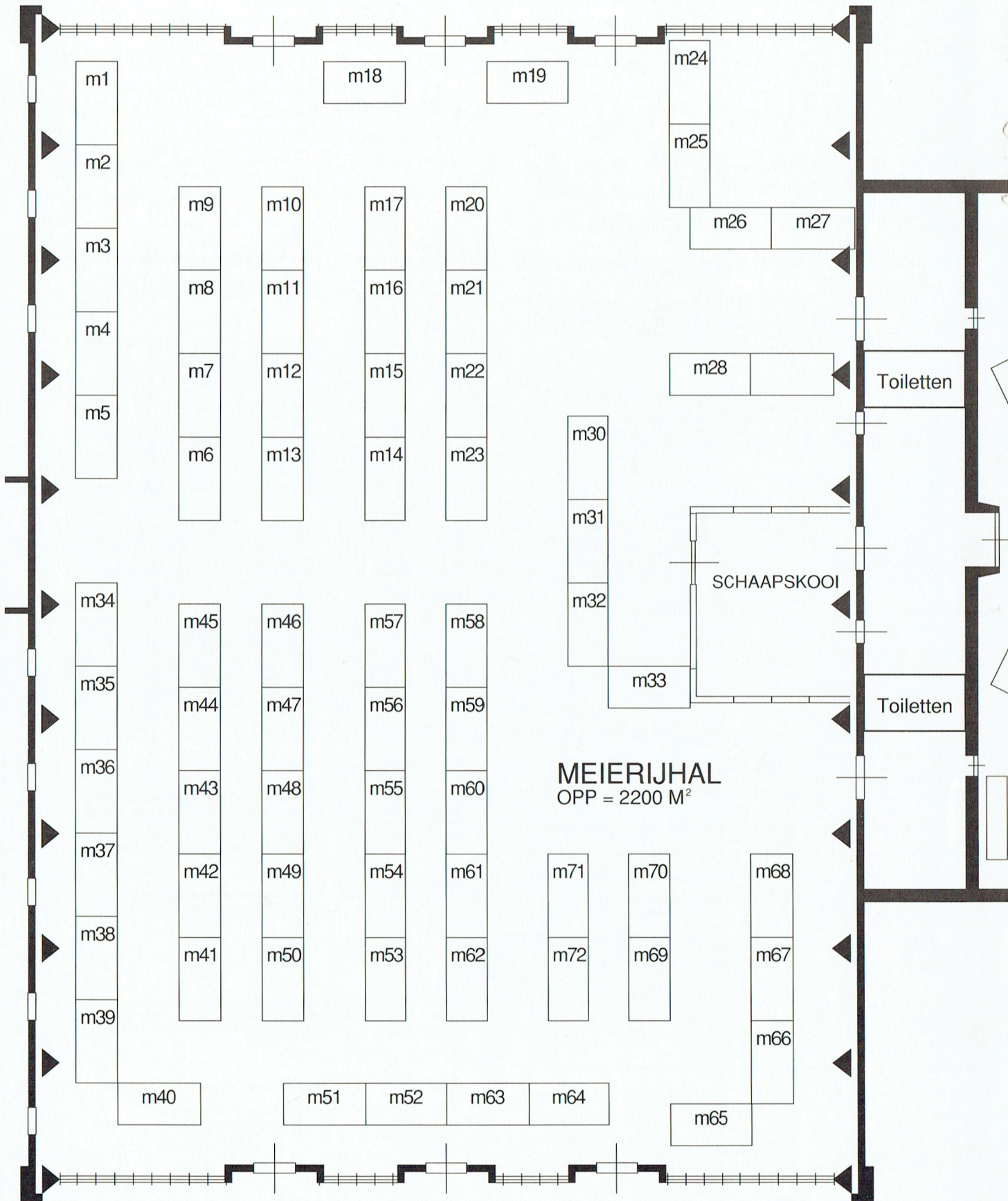
Voor de NMS 9100

Disknr.	Titel	Beschrijving
	<i>Allerhande:</i>	
PCP012	Ftree	Stamboomregistratie. SW,3
PCP017	Testmaker	Ontwerpprogramma voor multiple choice tests. PD,3
PCP020	Muzician	Muziekprogramma. PD,1
PCP029	Eaziform	Ontwerpprogramma voor formulieren, met afdruk mogelijkheden. SW,2
PCP062	Astrology	Berekent posities van planeten, toont aspecten, kan een database bijhouden, bioritme etc. SW,1
	<i>Communicatie:</i>	
PCP005	Kermit	VT1000 communicatie-programma, geen Viewdata. PD,3
PCP033	IT voor PC én :YES	IS2000 Terminal, een viewdata-programma voor de PC en de :YES, met speciale mogelijkheden voor IS2000, ingebouwde edit-hulp, auto-dialmogelijkheid, etc. Versie 1.4 (NL en UK). PD,1
PCP045	MiniHost utils	Bulletin board. PD,2
	<i>Datamanagement:</i>	
PCP015	3BY5	Informatief managementprogramma. PD,2
PCP037	Freefile	Database-programma. SW,2
PCP055	Flexbase 1	Complete database voor PC's (ge-ARC-d). SW,1
PCP056	Flexbase 2	Tweede deel van Flexbase 1 (ge-ARC-d). PD,1
PCP084	Wampum	Database manager. Versie 3.2. PD,2
	<i>Ontwerp- en tekenprogramma's:</i>	
PCP004	Tekening	Tekenprogramma voor kinderen, 16 kleurenspeel. PD,1
PCP013	Draw	Tekenprogramma. SW,2
PCP014	Draw 2	Utilities en tekeningen voor PCP013. SW,2
PCP022	Dancad	CAD/CAM programma (CGA en 640 K nodig). PD,3
PCP023	Danmovie	Demo's en voorbeelden bij PCP022. PD,3
PCP028	Dancad D2	Voorbeelden voor PCP022. 720 Kb. PD,3
PCP042	Draw/Secret plus	Tekenprogramma met joystick en space-adventure. PD,2
PCP048	Flo-Draw	Diagram/flowchart tekenprogramma. SW,3
PCP049	Flo-Draw 2	Documentatie en voorbeelden bij PCP048.
	<i>Financiële programma's:</i>	
PCP035	PC-Stock	Database voor aandelenhandel. SW,2
PCP047	Bond	Protr/Aandelen-programma. SW,3
PCP068	Small Business Accounting	Gecompileerd dBase III programma voor bijhouden van een grootboek. SW,3
PCP082	Belasting A&E '89	Belasting 1989 hulpprogramma voor A en E bijlet. PD,1
PCP083	Fin.Administratie	Eenvoudig Nederlandstalig boekhoudprogramma. PD,1
	<i>Spelprogramma's:</i>	
PCP001	EGA Games	Spelen voor PC met EGA-kaart, o.a. Aldo, Mahjong, EGA-risk. SW,2
PCP002	Joystick Games	Spelletjes voor joystick, o.a. Hopper, Janit Joe, HCart, Star. PD,1
PCP007	Hack	Dungeons & Dragons spel (engels), werkt alleen met harddisk. PD,3
PCP016	Games 1	Diverse spelen (Kong, Bricks, etc.). PD,2
PCP026	GAMES 2	Diverse spelen (Striker, Helikopterspel). PD,1
PCP030	Games 3	Pinball. PD,1
PCP032	Games 4	Compilatie van 'gouwe ouwe' BASIC-spelletjes. PD,1
PCP034	Quest	Tekst-avonturenspeel met veel niveaus. SW,2
PCP036	Games 5	Othello, Roulette, 3DTicTac, Biorythm, Keno. PD,1
PCP043	Golden Wombat of destiny	Engels tekst-avonturenspeel. PD,3
PCP057	Monopoly	Het bekende gezelschapsspeel. SW,1
PCP061	Games 7	3-Card, Backgammon, Chekkers. SW,1
PCP064	Landing Party	Ruimte avontuur. SW,1
PCP065	Games 8	Empire, Craps, Mastermind. SW,1
PCP070	Gags	Adventure generator om zelf adventures te maken. ARC-file. SW,1
PCP071	Adventureware Button	Crime, Haunted, Island, Submarine, Terror. PD,1
PCP072	Adventures	Castaway, Hellfire, Samerica from Buttonware en adventure. CGA noodzakelijk. PD,1
PCP073	Arcade 1	Diverse spellen o.a. Kamakaze, Sopwith, Daleks, Quantoil, Sminer, Archery. PD,1
PCP074	Simulations	Airtrax, Biorig, Fire IBC, Oilwell, US SGA War. PD,2
PCP076	Arcade 2	Diverse spellen o.a. PC-Man, Digger. PD,1
PCP081	Ford Simulator	Simulatie-programma rijden/racen met auto's van het merk Ford. PD,1

	<i>Educatieve programma's:</i>	
PCP003	Topografie	Topografie Nederland/Europa (NL). PD,1
PCP009	PC-Fasttype	Lesprogramma tekstverwerking en oefeningen. SW,2
PCP019	PC-Prof	BASIC programmeer-hulp. PD,3
PCP046	C-Tutor	Tutor om te leren werken met C. SW,3
PCP077	World, Spanish	Geografisch programma en taalhulp bij werkwoord verbuigingen. PD,2
PCP078	Turbo Tutor	Lessen en demo's in Turbo Pascal. PD,3
PCP086	Geoclock 3.0	Uitleg over verschijnsel dag/nacht over de gehele wereld. SW,1
	<i>Denksport en kaartspelen:</i>	
PCP054	Games 6	Eenvoudige spelen als Castle, Chess, Four, Pente, Hi-Q en Life, alsmede oplossingen voor Hitch-hiker en Zork II. SW,1
PCP053	Contract Bridge	Bridgeprogramma, herkent diverse conventies. SW,1
	<i>Efficiency hulpmiddelen:</i>	
PCP006	Present	Dia-show voor PC's. PD,2
PCP021	Deskmate	Kloon van Sidekick: agenda, notitieboek, klok, kalender, rekenmachine, etc. SW,1
PCP025	BasicXref	Gereedschapskist BASIC onder MS-DOS. PD,3
PCP031	Automenu	Hulp voor opzetten menu-structuur. PD,3
	<i>Rekenblad programma's:</i>	
PCP027	Qubecale 3D	Lotus-kloon met beperkte mogelijkheden. SW,3
PCP040	Express Calc	Spreadsheetprogramma. SW,3
PCP041	Express Calc Doc	Documentatie voor PCP040. 3
PCP060	As Easy As	Spreadsheet (Lotus123-kloon). SW,2
	<i>Tekstbewerkers en editing programma's:</i>	
PCP008	Edit	Tekstverwerkingsprogramma. PD,3
PCP038	N.Y.Word D1	Tekstverwerkingsprogramma. SW,3
PCP039	N.Y.Word D2	Documentatie voor PCP038. SW,3
PCP085	PC	
	Outline&Myed	Organisatieprogramma en tekstditor. SW,2
	<i>Utility programma's:</i>	
PCP010	Utilities 1	PC-Window, PC-jaarboek, etc. PD,1
PCP018	Utilities 2	DOS hulp (on-line), PC Quizzer (hulp om lessen samen te stellen). PD,1
PCP024	Utilities 3	Verschillende handige disk-utilities. PD,3
PCP044	Utilities 4	Newkey, PKXArc, PKArc. PD,3
PCP052	Perfect Dos	Snelle DOS-utilities, Nansi.sys, etc. SW,2
PCP051	Sideways	Lotus Sideways printer- en andere utilities. SW,2
PCP059	Printer control	Diverse printgemakken, bijv. spoolers, menu's voor printbesturing, snelle PrtSc, graphics vertaler. Voor Epson-achtigen, IBM printers, etc. SW,3
PCP066	Laserjet Fonts	Verschillende fonts HP Laserjet. SW,3
PCP067	Laser Printing	Verschillende utilities HP Laserjet. SW,3
PCP069	Dot matrix Fonts	LQ-fonts voor Ventura, Stargen (Font generator voor de STAR NX10), Math12 (karakterset voor 24 naalds NEC-printers). PD,3
	Voor de MSX	
Disknr.	Titel	Beschrijving
	<i>Allerhande:</i>	
MP003	Muziek 1	Melodieën voor MSX-composer, disk 1. PD,2
MP004	Muziek 2	Melodieën voor MSX-composer, disk 2. PD,2
MP005	EASE extra	EASE trefwoordenregister. PD,1
MP006	Muziek 3	Alle programma's behorende bij de PTC print serie "Programmeren van de MSX muziekmodule". PD,1
	<i>Administratie:</i>	
MP007	Financiële administratie	Eenvoudig boekhoudprogramma voor particulieren, verenigingen, etc. Balans, verlies en winst, geen BTW. Voor MSX-1 en MSX-2. PD,1
	<i>Diverse financiële hulpprogramma's:</i>	
MP012	Diverse financiële hulpprogramma's	PD,1
	<i>Utilities:</i>	
MP001		Assembler/disassembler utilities. PD,2
MP002		WordStar utilities. PD,2
MP009		Basic applicaties, MSX-1 en MSX-2. PD,1
MP010		Ramdisk. PD,2
MP011		Small C. PD,3
	<i>Spelprogramma's</i>	
MP008		Basic spelletjes, voor MSX-1 en MSX-2. PD,1.

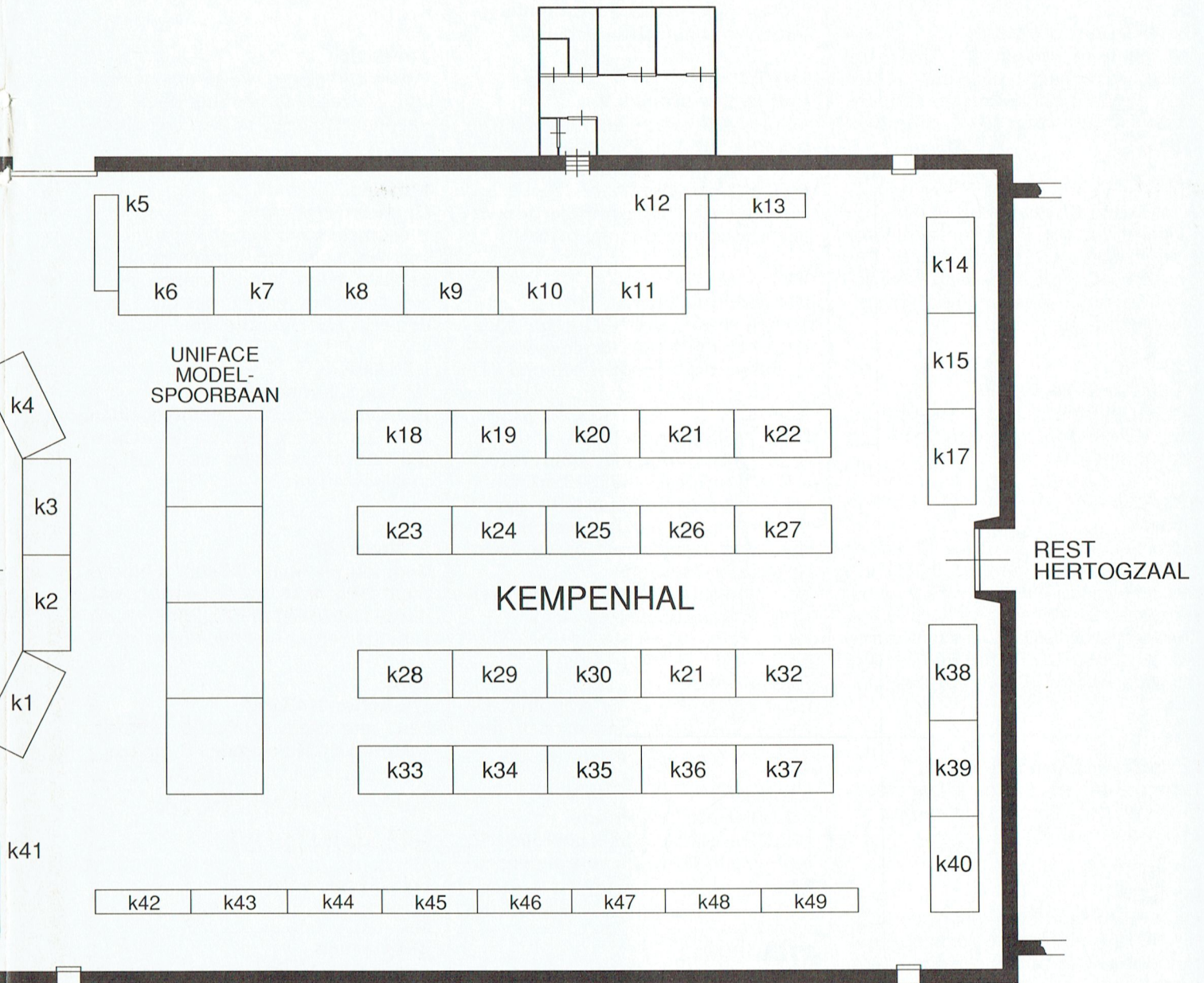
PD = Public Domain, geen licentie-kosten; SW = Shareware
 Moeilijkheidsgraad: 1=beginner, 2=gevorderde, 3=expert
 Prijs per diskette 10,-. Voor bestellen: zie onderaan prijslijst.

Plattegrond Meierijhal

Plattegrond Kempenthal

KRAAMINDELING KEMPENHAL (alfabetisch)

K4

Op zoek naar avontuur

Uw favoriete spellen op PC (Space-Quest, KingsQuest, etc.) kunt u hier zien. Wellicht vindt u hier die ene aanwijzing waar u lange tijd naar op zoek bent.

K35

A.W. Bruna Uitgevers BV

Uitgever van o.a. Data Becker Nederland. Computersoftware, handleidingen bij bekende en veel gebruikte programma's, compacte en praktische referentiegidsen.

K29

BT Software Nederland

Boeken, tijdschriften en software toont deze Haagse firma op onze Open Dag gaarne aan u.

K30-K32

Dixons

Behoeft nauwelijks nadere introductie. Een van Nederlands grootste leveranciers van hard- en software aan consumenten. De PTC is er erg blij mee dat Dixons juist onze Open Dag heeft gekozen om zich eens buiten de hen vertrouwde (winkel)muren te presenteren.

K33

Futura Computervereniging

Deze computervereniging laat, naast haar collectie PublicDomain, ook eigen software zien.

K2-K3

IS2000

Onze eigen databank! Aan de computer die op deze stand staat is een aantal monitoren gekoppeld, verspreid door de hal, zodat u vanuit diverse hoeken IS2000 kunt zien. Voor speciale vragen betreffende IS2000 bent u natuurlijk ook van harte welkom bij het team van deskundigen.

K38

Komfa electronics

Een teletext-decoder, zowel voor PC als voor MSX-computers, wordt hier getoond. Ook kunt u demonstraties van Basicode (versie 2 en 3) verwachten.

K15, K17

MF Computer Supplies

Een compleet assortiment van accessoires; printers, diskettes, opbergsys-

temen, papier, faxrollen, drives, muisen en linten.

K34

PC-ALL B.V.

Tijdens de Open Dag kunt u hier terecht voor zelfbouw-computersystemen en computeronderdelen.

K41-K49

Philips Nederland B.V.

De nieuwste computers, monitoren en printers uit het Philips-assortiment kunt u op overzichtelijke wijze uitgestald aanschouwen.

Uiteraard staat achter de tafel de nodige deskundigheid voor u paraat!

K28

PTC afdeling 't Gooi

28 Vrij aanstuurbare lichtorgel-kanalen met behulp van een eigen interface-ontwerp worden hier getoond.

K26-K27

PTC afdeling Amstelland

In het februari-nummer stond er al een artikelje over: genealogie. De afdeling zal hiervan een demonstratie geven. Bovendien kunt u bij hen terecht wanneer u uw problemen m.b.t. hardware opgelost wil hebben.

Zij zullen waarschijnlijk ook een brei-programma presenteren.

K1

PTC infobalie

Onze eigen 'rots in de branding'. De omroepinstallatie bevindt zich hier ook.

K18-K20

PTC afdeling Rotterdam

Demonstratie van MSX-kaart in een PC, MSX-teach, WARP en vele andere zaken.

K5-K13

PTC winkel

Interessante koopjes (zie elders in dit blad), zoals u dat van ons gewend bent. Bent u van plan een MSX-printer of een EGA-monitor mee naar huis te nemen, zorg dan voor voldoende contanten. Het complete assortiment Public Domain software is ook aanwezig!

K21-K22

PTC afdeling Helmond

Demonstratie van P2000-kabelkrant, MSX 2+ met muziek en 'n PC die kan graven en plotten.

K23-K25

PTC afdeling Leiden

PC MSX demonstratie Quick BBS.

K14

Sterkste man / Snelste man

Natuurlijk met behulp van computers wordt hier een competitie uitgevochten. Aan het einde van de dag worden de prijzen uitgereikt.

K37

Tonehalt

Tonehalt is gespecialiseerd in de levering van zogenaamde Shareware. Wat dat precies inhoudt kunt u hier ontdekken.

K50-K64

Uniface treinbaan

Uit Almelo komt het grootste project van deze open dag. Op een groot oppervlak rijden (model)treinen af en aan, terwijl de wissels bestuurd worden door een computer via Uniface.

K39-K40

W. Tak, S. Koenen

Het ontvangen van satellietbeelden, telex- en faxberichten en het aansturen van de ontvanger d.m.v. zelf gemaakte software.

K4

A. Thornhill

Voor muziek op de PC kunt u hier terecht. De diverse "sound boards", zoals die de laatste tijd in PTC-Print besproken zijn, worden hier gedemonstreerd.

K36

U.S. Action Holland

Een uitgelezen collectie software waaronder alle bekende PC-spellen.

KRAAMINDELING MEIERIJHAL (alfabetisch)

M1

BBS De Saen

Amiga Disk Magazine, laag geprijsde Amiga software en hardware.

M5

T.A.J. van Dooren

De heer Van Dooren toont u een Eprom-programma met MSX, het besturen van Technic-Lego-model d.m.v. interface aan MSX en onder voorbehoud een demonstratie van computerskoop (zelfbouwproject van Elektuur) op MSX.

M42

Enjoy Computers

Zij leveren o.a. draadloze joysticks voor de MSX en uitbreidingskaarten voor de

PC. Op bestelling leveren ze verder ook complete PC-sets.

M40
GEPA Supplies

Deze producent van computerstofkappen presenteert een nieuwe lijn (glas-heldere) stofkappen voor bijna elke computer tegen een concurrerende prijs.

M59-M60
GGPC red. TRON

De GGPC zal o.a. vertegenwoordigd zijn met 'n Marklin trein gestuurd door P2000, 'n P2000 die al uw vragen beantwoordt en een GGPC TeleNet rotor demonstratie. Verkoop van alle jaargangen TRON. Demonstratie FAX-beelden op de PC.

M38-M39
Helpdesk MSX

M36
Helpdesk P2000

M34-M35
Helpdesk PC

M37
Helpdesk :Yes

M44-M45
Hillsoft
Distributie en ontwikkeling van Public Domain en commerciële software. Hillsoft geeft u hier graag meer informatie over.

M53
J. Jansen

M61
LOGO centrum Ede
Hier ziet u het bekende LOGO-programma gedemonstreerd. Tevens zal er een demonstratie plaatsvinden van ZOZ-videotex.

M48
Marveld Computing
Voor etiketten en papier, printersteunen, elektrokabels, computerkabels, dataswitches, modemkabels en andere zaken kunt u bij Marvel Computing terecht.

M14
MIC
Het Micro Informatie Centrum uit Den Haag is het gehele jaar door bezig problemen van professionele computergebruikers op te lossen, ook op deze dag.

M43
MK Public Domain
Meer dan 2400 titels Public Domain software voor MSX-computers. Tevens een demonstratie Harddisk MSX en MSX 2+.

M71
MSX-centrum Amsterdam

M54-M55
MSX Club België
Een graag geziene gast op onze open dagen is al jaren de MSX Club België. Hier kunt u de laatste nieuwtjes van de MSX uit België vernemen met Vlaamse tongval.

M56-M57
MSX gg
Produkten die gedemonstreerd worden zijn o.a. de MSX 2E (Extended), MSX-News en een Kookboekprogramma.

M50
NEBO Hardware

M28-M33
OWG
Voor een demonstratie van Onderwijssoftware kunt u terecht bij de Onderwijswerkgroep.

M21-M23
P2000 gg
Op niet-commerciële basis verkoopt deze groep documentatie, hardware en (beperkt) software.

M65
PTC afdeling Alkmaar

M2
PTC afdeling Kennemerland
Er wordt een demonstratie verzorgd met de afdeling Apeldoorn. Voor meer informatie kunt u bij deze afdeling kijken.

M64
PTC afdeling Bollenstreek
Hier kunnen prijzen gewonnen worden! Er wordt een quiz gespeeld op een P2000 middels Uniface.

M52, M63
PTC afdeling Eindhoven

M66-M68
PTC afdeling Midden-Nederland
Deze afdeling verzorgt een demonstratie decoderen en leesbaar maken van telex- en morsesignalen met een MSX-computer. In deze PTC-print kunt u daar meer over lezen.

M15,17,72
PTC afdeling Nijmegen
Het reilen en zeilen van de afdeling Nijmegen wordt aan de bezoekers gepresenteerd.

M10-M13
PTC afdeling Oss-Den Bosch

M6-M7
PTC afdeling Arnhem
Demonstraties van Video Graphics, een plotter (met infrarood wordt een zwart/wit fotocopy in kleur op scherm overgebracht) en van PC-tools voor de MSX.

M19
PTC afdeling Midden-Brabant
Bij deze afdeling kunt u een demonstratie verwachten van een (droge) modem-verbinding tussen een PC en een MSX zonder telefoonlijn.

M8-M9
PTC afdeling Apeldoorn
Een demonstratie van een eigen ontwerp LICHTKRANT. In samenwerking met de afdeling Kennemerland vindt er een demonstratie plaats met een modem-oefenkastje (op afstand van elkaar worden modems gebruikt).

M26-M27
PTC Afdeling Noord-Limburg
Onze Limburgse vrienden verzorgen een demonstratie van 'Uniface' en het uitwisselen van plaatjes tussen PC en MSX.

M3
PTC afdeling Tilburg
Ook de afdeling Tilburg zal op onze Open Dag toepassingen van Uniface demonstreren.

M51
C. Quené
Muziek liefhebbers kunnen hun hart ophalen. Er vindt een demonstratie plaats van een Compact Disc Speler die via Uniface op een P2000 wordt aangesloten. De muzieknnummers kunnen gekozen worden via een menu op het scherm. De demonstratie wordt door de afdeling Zwolle verzorgd.

M62, M20
H. Robers
Voor het zien van een datatransmissie voor zendamateurs via de 2-meter-band kunt u hier terecht.

M4
Ter Riet
Demonstratie P2000-communicatie.

M46

Salasan Software

Deze bekende naam mag zeker niet ontbreken op onze open dag. Zij tonen hoofdzakelijk hun collectie software.

M18,a,19

Timesoft Amsterdam/Almere

Software en toebehoren voor MSX, MSX-2, MSX-2 + en MS-DOS systemen. Vele speciale aanbiedingen!!!

M47

Tres automatisering

Public Domain software, diskettes maar ook deskundige hulp kunt u hier vinden.

M49

Tricomp

Een ruim assortiment met, voor deze Open Dag, het accent op inktlinten, diskdrives en andere accessoires voor IBM-compatibles.

M24-M25

Tweedehands markt

M58

Uptime / European Trading Company

Uptime geeft een veel gelezen magazine uit op diskette. Ook op educatief gebied is men actief.

M69

P. Vaesen

Applicaties voor Dynamic Publisher en demonstraties met dat pakket.

**KRAAMINDELING
KEMPENHAL
(kraamvolgorde)**

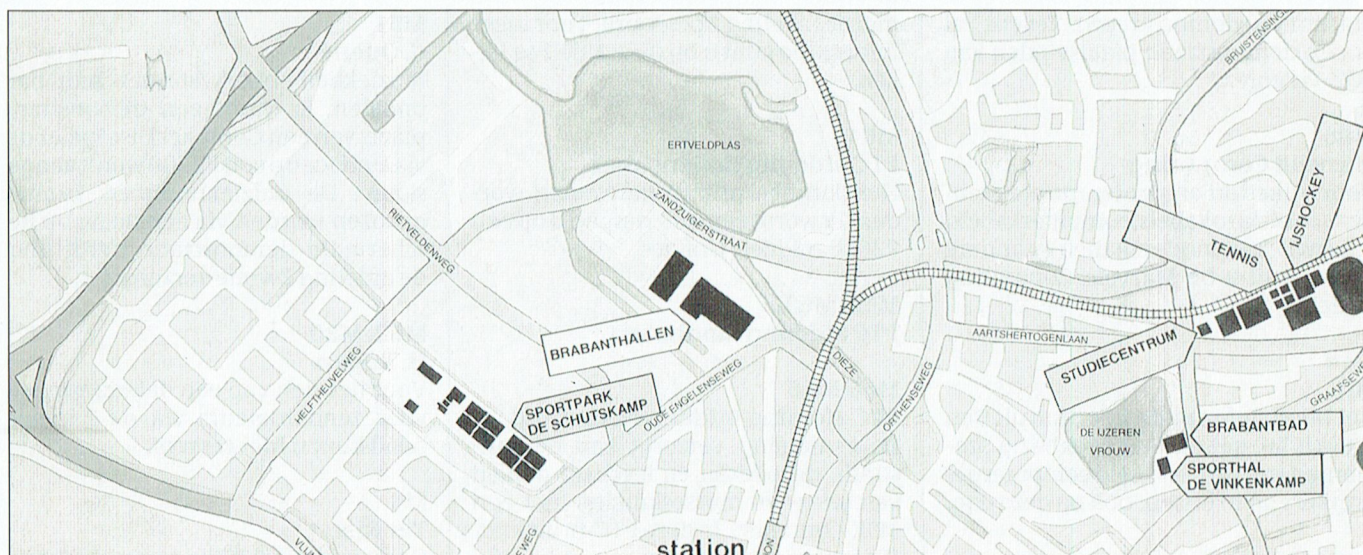
- K1 PTC infobalie
- K2-K3 IS2000
- K4A Thornhill
- K4 Op zoek naar avontuur
- K5-K13 PTC-winkel
- K14 Sterkste man / Snelste man
- K15,K17 MF Computer Supplies
- K18-K20 PTC afdeling Rotterdam
- K21-K22 PTC afdeling Helmond
- K23-K25 PTC afdeling Leiden
- K26-K27 PTC afdeling Amstelland
- K28 PTC afdeling 't Gooi
- K29 BT Software Nederland
- K30-K32 Dixons
- K33 Futura Computervereniging
- K34 PC-ALL B.V.
- K35 A.W. Bruna Uitgevers B.V.
- K36 U.S. Action Holland
- K37 Tonehalt
- K38 Komfa electronics
- K39-K40 W. Tak, S. Koene
- K41-K49 Philips Nederland B.V.
- K50-K64 Uniface treinbaan

**KRAAMINDELING
MEIERIJHAL
(kraamvolgorde)**

- M1 BBS DE Saen
- M2 PTC afdeling Kennemerland
- M3 PTC afdeling Tilburg
- M4 Ter Riet
- M5 T.A.J. van Dooren

- M6-M7 PTC afdeling Arnhem
- M8-M9 PTC afdeling Apeldoorn
- M10-M13 PTC afdeling Oss-Den Bosch
- M14 MIC
- M15-M17 PTC afdeling Nijmegen
- M18-M19 Timesoft
- M20 PTC afdeling Nijmegen
- M21-M23 P2000 gg
- M24-M25 Tweedehands markt
- M26-M27 PTC afdeling Noord-Limburg
- M28-M33 OWG
- M34-M35 Helpdesk PC
- M36 Helpdesk P2000
- M37 Helpdesk :Yes
- M38-M39 Helpdesk MSX
- M40 GEPA Supplies
- M42 Enjoy Computers
- M43 MK Public Domain
- M44-M45 Hillssoft
- M46 Salasan Software
- M47 Tres automatisering
- M48 Marveld Computing
- M49 Tricomp
- M50 NEBO Hardware
- M51 Cor Quené
- M52,M63 PTC afdeling Eindhoven
- M53 J. Jansen
- M54-M55 MSX Club België
- M56-M57 MSX gg
- M58 Uptime / European Trading Company
- M59-M60 GGPC red. TRON
- M61 LOGO centrum Ede
- M62,M20 H. Robers
- M64 PTC afdeling Bollenstreek
- M65 PTC afdeling Alkmaar
- M66-M68 PTC afdeling Midden-Nederland
- M69 P. Vaesen
- M71 MSX-Centrum
- M72 PTC afdeling Nijmegen

EN ZO KOMT U ER.....

Pluk je teksten uit de lucht

In de Meierijhal, op stand 66 en 68, laat de afdeling Midden-Nederland iets leuks zien op een MSX-computer. Wij hebben mevrouw Straalman gevraagd wat over deze toepassing te vertellen. Hieronder volgt een korte beschrijving van wat zij op de open dag presenteren.

Lang voordat telex zijn intrede deed bestond de telegrafie (lees morse). Een groot probleem van telegrafie was de snelheid. Deze was namelijk nogal laag. De RTTY, of kort gezegd telex, is voortgekomen uit de behoefte om zonder speciale telegrafisten toch met hoge snelheid schriftelijke informatie te kunnen uitwisselen. De schakelingen, die bij de ouderwetse telegraaf werden gebruikt zijn in principe dezelfde als bij de telex, behalve dan dat de apparatuur nogal verschilt. Een telexmachine lijkt op een schrijfmachine, maar dat betreft alleen de buitenkant. In de kast van een telex zit een soort vertaler/verdelers. Deze verdelers bestaan uit een zetsal contacten die door een motor wordt gestuurd. Die contacten openen en sluiten na elkaar met een vaste snelheid en volgens een patroon dat bepaald wordt door de ingedrukte toets. De verdelers heeft eigenlijk de functie van de seinsleutel bij morse overgenomen. Men heeft daarom internationaal een code afgesproken: de zogenaamde Baudot-code.

Baudot heeft zich namelijk in de vorige eeuw bezig gehouden met het ontwikkelen van een machine voor het overbrengen van tekst.

Morse/Telex als hobby

Na een periode van korte-golf luisteren werd mijn nieuwsgierigheid gewekt door vier vreemde pieptootjes. Lange en korte piepjes en ook nog in verschillende toonhoogtes. Al gauw bleek dat je deze geluiden leesbaar kunt maken door een telexmachine en een decodeer-apparaat aan de korte-golf ontvanger te knopen. En dat was het begin van een lange ontwikkeling. Uiteindelijk gebeurt dit alles met een MSX-computer met toebehoren. Ik gebruik nu een zelfbouw converter volgens het DJ6HP-type die door PE 1 BIK te Zeist verder is ontwikkeld. Het programma is nog van de niet meer bestaande firma CD Systems. De CUC te Leiden heeft een verdere versie hierop

ontwikkeld die ik uit het oogpunt van kosten nog niet heb aangeschaft. Dat programma is zowel voor RTTY als voor morse te gebruiken.

Op de open dag gebruik ik morse- en telexsignalen, die ik eerder heb opgenomen, omdat de korte-golf ontvanger in de Brabant hallen te veel storing zal 'vangen'.

Mijn apparatuur is alleen geschikt om signalen te ontvangen; zenden mag alleen als je daarvoor een speciale PTT-vergunning hebt.

In de radio-golflengtes is een bepaalde verdeling gemaakt. Er is een internationale afspraak gemaakt, waarbij vastgelegd is wie op welke golflengte mag zenden en wat er gezonden wordt. Naast de gewone bandindeling is er ook nog de zogenaamde SSB, de lage en hoge enkelzijbanden. In dit gebied zijn de morse- en telexsignalen te ontvangen met een speciale SSB-ontvanger. Zo'n stukje techniek is nodig om te weten wat en waar men moet zoeken. Bij telexuitzendingen zijn tonen verschillend van hoogte en snel

heid, dit is per station uit te zoeken. De verschillende tonen zijn MARK- en SPACE-tonen, ofwel openen en sluiten van het signaal; de snelheid wordt in baud uitgedrukt.

De toonhoogte bij morse blijft tijdens de uitzending gelijk en degene die seinsleutel of computer bedient bepaalt de snelheid van het seinen. Met mijn decoder moet ik zelf uitzoeken welke tonen en met welke snelheid men uitzendt. Er zijn ook computers te koop die dit na afstemmen automatisch doen. Ik merk dat het steeds moeilijker wordt om 'goed' signaal te ontvangen. Ik zou dan ook eventueel over moeten stappen op aangepaste apparatuur of programma's die deze uitzendingen kunnen decoderen.

Op de open dag demonstreer ik met de opname van een uitzending van een amateurstation welke zendt op 144.800 Mhz en 50 baud nieuwe tonen. Dit is de zogenaamde 2-meter band. In het gebied van 150 kHz tot voorbij 1300 MHz zijn veel stations te beluisteren (en dus een heel groot gebied om af te zoeken).

MORSE-ALFABET

MORSECODE	Letters	Cijfers	Leestekens
a .—	i ..	r .—.	1 .—
b —...	j .—	s ...	2 ..—
c —. —.	k —.	t —	3 ...—
d —..	l .—.	u ..—	4 ....—
e .	m —	v ...—	5 .....—
é ..—.	n —.	w .—	6 —....
f ...—.	o —	x —.	7 —...—
g —.—.	p .—.	y —.—	8 —.—..
h	q —.—.	z —.—.	9 —.—.—.
			0 —.—.—.—.

<i>Andere tekens</i>	dubbele streep (=) ¹	—...—
	begrepen tekens	...—.
	vergissingstekens	.....
	kruis of plusteken (+) ²	—.—.—.
	uitnodiging om te seinen	—.—
	wachttekens	...—.
	einde van de correspondentie (kwijtingstekens)	...—.—
	begintekens (begin van elke overzending)	—.—.—.

Nieuws uit de PTC-winkel

Nogmaals: de NMS1436

Het is niet onze gewoonte om, binnen twee, drie maanden, weer opnieuw over een artikel te schrijven dat in onze winkel te koop is. Als dat dus nu wel gebeurt, dan moet daar een erg goede reden voor zijn. En die is er dus ook. Meerdere goede redenen zelfs.

Ten eerste: toen wij in het februari-nummer deze printer aankondigden waren we eigenlijk nog met de leverancier in onderhandeling. Maar u weet 't, we hebben daar al eens eerder over geschreven, PTC-Print moet altijd al een hele tijd voor het verschijnen gemaakt worden. En dan is de beslissing vaak erg moeilijk. Niet vermelden, dan loopt de informatie naar u toe wel erg achter. Maar wel publiceren houdt het risico in dat de gegeven informatie wel eens niet juist kan zijn.

Dat blijkt (op een voor u zeer aangename manier) nu het geval te zijn. In het februari-nummer meldden wij als prijs voor deze multi-compatible prin-

ter f 695,00. We zijn er in geslaagd om deze prijs omlaag te krijgen met maar liefst f 150,00! Ja, dat leest u goed. De prijs voor deze prachtige, veelzijdige printer wordt inderdaad slechts f 545,00. Inclusief B.T.W. natuurlijk. Wel vragen we van u, als u deze machine direct via het bureau bestelt, een bijdrage in de verzendkosten van f 25,00. Diegene onder onze leden, die deze printer al hadden besteld en betaald, krijgen natuurlijk het verschil teruggestort.

Ten tweede: Deze printer werd door Philips (en wordt nu dus ook door ons) geleverd met een kabel voor aansluiting op een PC. Dat wil dus zeggen dat, als u 'm aan een MSX wilt hangen, u er nog een kabel bij moet kopen. Die zijn op diverse plaatsen gewoon te koop; naar een MSX-printerkabel vragen. Onze winkel heeft deze kabels inmiddels ook besteld, maar ze moeten nogal van ver komen dus op dit moment zijn ze nog niet op voorraad en is de prijs nog niet bekend."Op dit moment..." nu

deze tekst aangemaakt wordt. Waarschijnlijk zijn ze er wel als u dit leest. Nog even wat informatie voor wie het februari-nummer niet (meer) bij de hand heeft:

Typenummer : NMS1436
Type : 9-naalds DOT-matrix
Emulatie: IBM-EPSON-PRESTEL en MSX
Snelheid : 120 karakter/seconde (draft)
Lettertypes : Pica, Elite en Condensed
Letteruitv. : Draft, Near Letter Quality
Printmogel. : Bold, Double Strike, Double Width, Superscript, Subscript, Onderlijnen

CM9153- 'n CGA/EGA-monitor voor 'n zacht prijsje.

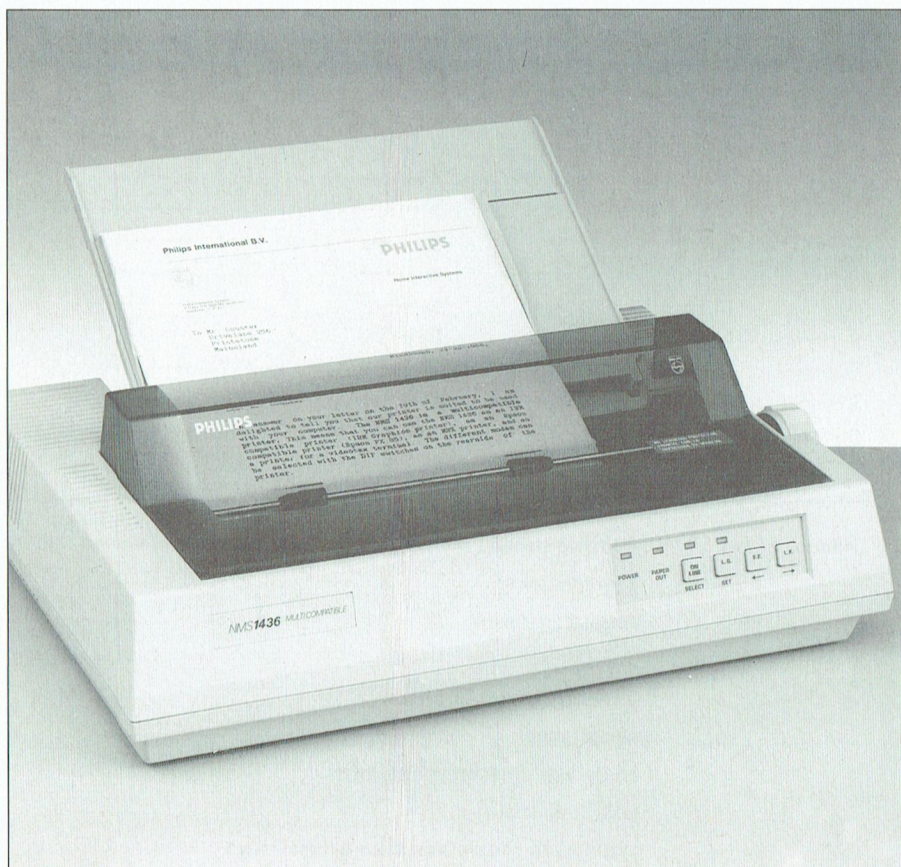
Alweer zo'n speciale aanbieding, alleen via uw PTC. Via, via hebben we de hand kunnen leggen op een partij kleurenmonitoren die het Philips type-nummer CM9153 dragen. Deze monitor wordt niet (meer) geleverd via de normale (handels-)kanalen, maar dat wil niet zeggen dat 't geen uitstekende monitor zou zijn.

Eerst even voor alle duidelijkheid: deze monitor is alleen geschikt voor PC's. Dus niet voor 'n MSX of een P2000.

En verder, de kwaliteiten van deze kijkkast komen pas echt tot hun recht als de PC die het beeld levert een EGA-kaart heeft. Even wat technische details:

- 36 cm donker getinte beeldbuis (schermdiameter 34 cm)
- rechte hoeken
- anti reflectie "black matrix" scherm, pitch 0,39 mm (D)
- resolutie maximaal 700 x 350
- video bandbreedte >18 MHz bij -3dB
- lijnfrequentie wordt automatisch ingesteld, afhankelijk van het signaal (15,6 kHz voor CGA, 21,85 voor EGA)
- aansluitingen RGB/I TTL en RGB/rgb TTL via 9-polige D-connector
- inclusief aansluitkabel

En dan nu...de prijs. We gaan deze monitor leveren voor slechts f 799,00. Ter informatie: zo'n monitor zou eigenlijk ca. 1150 gulden moeten kosten. Maar we doen nog meer. Als u deze monitor komt halen op onze Open Dag en u levert tegelijk uw oude monitor in, dan gaat er nog eens 100 gulden af. Dat wil dus inderdaad zeggen dat u een profes-

sionele EGA-monitor heeft voor nog geen 700 gulden.

Heeft u geen EGA-kaart, maar zou u er toch wel erg graag een hebben? Dan ligt hier uw kans. Weer...alleen op de Open Dag kunt u bij onze winkel een combinatiepakket kopen. De CM 9153 monitor en een Genoa EGA kaart tezamen voor f 1098,00 zonder inruil of voor f 998,00 met inruil van uw oude monitor.

Die inruil monitor mag natuurlijk een gewone mono zijn.

We denken hiermee een aantal van onze leden een prachtig aanbod te doen, zodat ze er nu in één klap 'n heel stuk in beeldkwaliteit op vooruit kunnen gaan.

Jubileumaanbieding

't Houdt niet op. We hebben gezocht naar een speciale aanbieding die voor zo veel mogelijk leden interessant kan zijn. We denken dat gevonden te hebben.

Allèèn tijdens de Open Dag van 28 april kunt u bij de PTC-winkel een opbergdoos kopen voor 40 diskettes (3 1/2 inch) voor slechts 100 gulden. Ja, we weten dat 't niet echt goedkoop is, maar...deze diskettebak is gevuld. Gevuld met 40 diskettes. Kwaliteitsdiskettes van een heel bekend merk. Dus voor u de mogelijkheid om voor geruime tijd af te zijn van eventuele diskette-problemen. Normaal zijn we al niet duur met onze (merk-)diskettes, maar dit slaat werkelijk alles.

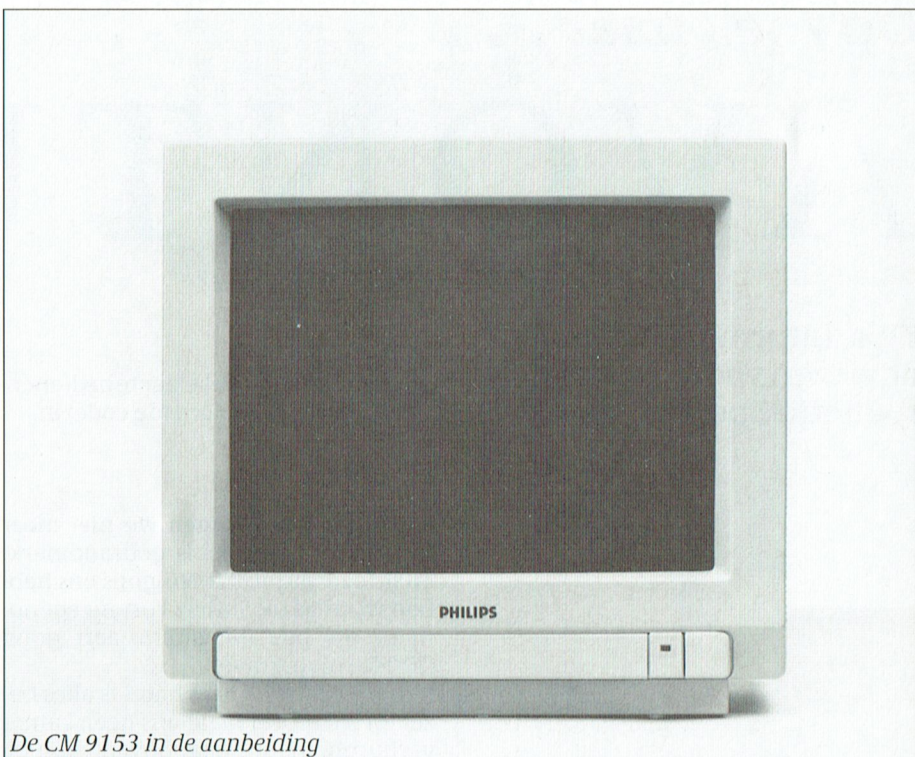
Maar denk er aan: alleen op de open dag!

"Rommelhoek"

Een speciaal plekje op onze Open Dag neemt altijd weer de zogenaamde rommelhoek in. Vergis u niet in de naam, we verkopen daar beslist géén rommel. Nee, daar verkopen we over 't algemeen spulletjes waar we - ook weer via-via, u kent dat wel- aangekomen zijn. Soms maar een of twee stuks. En ook nog dikwijls op 't laatste moment binnengekomen. We kunnen dus ook nu nog niet bij benadering zeggen wát er komt.

Wel is 't goed om de condities nog eens even te vermelden die voor deze spullen gelden:

Natuurlijk mag u ze ter plekke, of ergens anders in de hallen, uitproberen. Werkt 't niet, of niet goed...terug brengen! Maar daarna niet meer. De prijzen van deze spullen zijn vaak zo laag dat we daar echt geen garantie bij kunnen geven. Bovendien betreft 't ook vaak zaken waar via de normale kanalen geen service op gegeven kan worden,

De CM 9153 in de aanbieding

omdat er geen onderdelen van zijn. Omdat 't bijvoorbeeld 'n apparaat is dat alleen in Frankrijk is verkocht, of in Portugal. Dat neemt u, als u van deze bijzonder laag-geprijsde spullen wilt profiteren, op de koop toe.

Veel plezier bij uw bezoek aan onze winkel.

Open dag 1989

Uitbreiding help-desk uren bureau PTC

Zoals enkelen van u wellicht hebben gemerkt, zijn de uren waarop de help-desk van het bureau PTC bereikbaar is, aanzienlijk uitgebreid. Voortaan kunt u elke dag bellen, van 10.00 tot 12.00 en van 13.00 tot 16.00 uur. Het telefoonnummer blijft: 040 - 758912

Op zoek naar . . .

AVONTUUR

**Tips, informatie en
adviezen voor
spelletjesspelers**

Dit keer een wat bescheiden aflevering van deze maandelijkse rubriek. In dit jubileumnummer -dat slechts de helft van het normale aantal pagina's tellen- hebben we weer daarom de voorkeur aan gegeven een aantal vragen te beantwoorden, zodat de brieven-schrijvers niet nóg eens een maand moeten wachten op antwoord op het voor hen zo brandende probleem. Vooruit dus maar, daar gaan we dan:

John van der Velden uit Brunssum schrijft:

Mijn zoon (James-John 12 jr) en ik (John 39 jr) hebben de meeste van de SIERRA On-line adventures tot een goed einde weten te brengen. Met twee van de spellen komen we - ook na lang zoeken - niet verder.

Manhunter - New York

We zitten vast op de derde dag. Na de dood van Harry Jones komen we inderdaad via de manhole uit bij het Empire State Building zoals beschreven in PTC nr 31. Na het bezoek van het theater is het Empire State Building gebouw echter niet meer te bereiken. Op het scherm licht het gebouw niet meer op. Omdat de winkel gesloten is komen we ook zo niet verder. We beschikken over de modules A, B en C, plus de code UCUC. De vraag is hoe komen we het Empire State Building gebouw binnen.

Zet de wijzer op de voordeur en druk op Enter. Eenmaal op het kantoor dien je de computer aan te wijzen en vervol-

gens de aan/uitschakelaar te bedienen. Geef dan het password (de code) in.

Goldrush

Na Sutters Fort komen we niet meer verder. De muilezel is gebrandmerkt en de ezel is geruild. Volgens ons hebben we alles uit Sutters Fort meegenomen, en het maximum aan goud (\$2048) opgegraven.

In het Green Pastures hotel is alles bezet en wil de eigenaar ons geen kamer verhuren. Als we naar boven gaan en op een deur kloppen gaat de deur eraan open. Een raar figuur komt naar buiten en vraagt wat we moeten. Tot nog toe hebben we hem blijkbaar niet het goede antwoord kunnen geven. Hoe verder?

Eerst moet je in het fort zoeken naar de grafsteen, en daar de brief omhoog houden. Die zal dan zijn geheime code onthullen. Ga pas daarna naar het hotel en vraag naar kamer twaalf. Weer zult u de mededeling krijgen dat die kamer bezet is, maar vraag vervolgens om de boodschap af te leveren op kamer elf. Als dat gebeurd is zult u geen verdere moeite hebben kamer elf binnen te komen. Onderzoek daar erg goed de haard, en ... denk aan de boodschap op de grafsteen.

Miquel Cornelissen uit Enschede vraagt:

Hoe kom ik in Space Quest I door de bay-doors? Misschien kunnen jullie me ook nog vertellen hoe ik van het ruimteschip af moet komen, dit is niet zo zeer nodig, maar als ik nog een lange

moeilijke weg voor de boeg heb in het schip, kost het veel tijd die je niet hebt vanwege de ontploffing die na een tijd volgt, wat op een gegeven moment zeer irriteert.

Er is een controle-centrum dat uitkijkt over de baai. In dat centrum bevindt zich een controle-paneel. Zoek naar de "open bay doors"-knop en druk er op. Vervolgens ga je naar het closet (ja, echt) waar je 'n ruimtepak kunt vinden, en ga dan pas verder.

Wouter de Boer vraagt:

Hoe kom ik aan de Food wallet in The Black Cauldron?

Wouter, die vind je onder de voetgangersbrug ten zuiden van Hen Wen's Pen.

Hoe weet ik in Goldrush wanneer ik kan vertrekken uit het kamp, oftewel wanneer wordt het gras groener en de grond droger?

Ga naar het noorden van het kamp en kijk naar de vlakke. Als de bruine vlekken verdwijnen is het tijd om te stappen.

Als ik de Golden Bridle heb in Kings-Quest IV, en ik ben terug op het strand, waar vind ik dan de Unicorn?

Wandel naar het oosten, naar de weidevelden. Als je de Unicorn dan niet al meteen ziet, wandel dan wat rond, dan komt-ie zeker.

Rikie van Hirselschrijft ons het volgende:

In uw januarinumnummer vraagt Jeroen Tonijns hoe hij het beste die spin kwijt kan raken (pag. 40, Space Quest 1). Wij hebben een steen gepakt en op een van

die bruggetjes (ik dacht die ene die steeds verder afbrokkelt) die steen naar beneden gegooid op die spin. We hebben daarmee 5 punten verdiend en zijn voor goed van het beest af. De spin moet wel op een bepaalde plaats staan voor die steen op zijn kop kan vallen. Mijn collega kreeg genoeg van die spin en ging dat proberen en met succes.

Koot de Kruijff vraagt:

Graag zou ik willen weten hoe ik in Kings Quest IV de kip bij de "Ogre" stil moet krijgen. Als ik haar namelijk optil begint ze te schreeuwen.

Heel simpel, precies zoals je dat in 't echt ook zou doen. Pak die kip zo snel mogelijk en dan...rennen!

Sander Evers schrijft:

Ik schrijf deze hint naar aanleiding van een vraag van Emile Boer over Space-Quest2 (zie PTC print januari 1990):

Als je in Vohauls asteroid bent, laat je dan nooit kussen door het monster dat op level 5 uit de cel ontsnapt!! Later in het spel wordt dit je dood. Er kruipt dan een monstertje uit je buik dat er bij die kus is ingekomen.

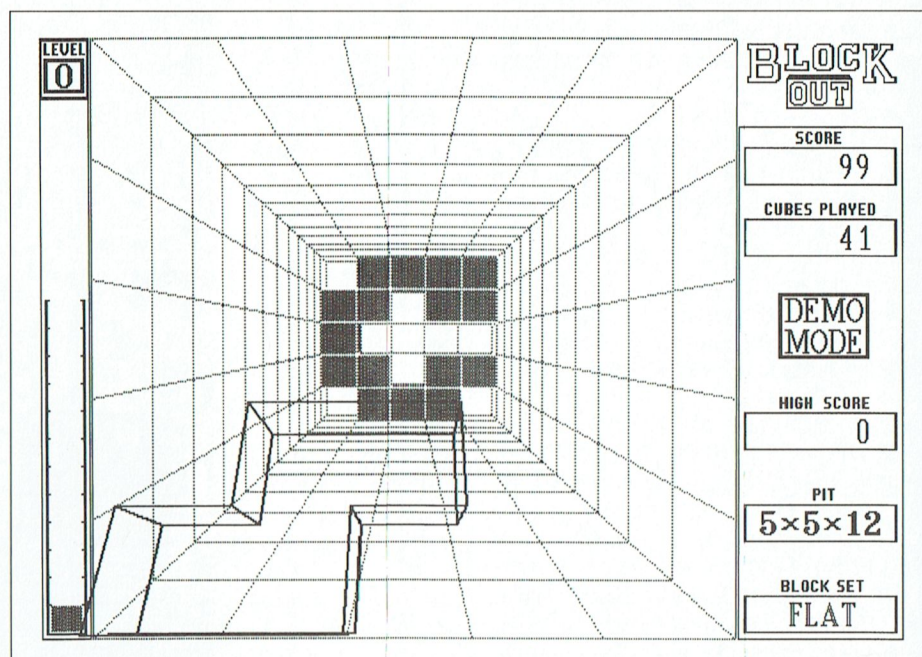
(redactie - Je hoeft niet eens op het scherm te komen waar dat monster zich bevindt. Gebruik de lift aan de linkerkant en stop bij de toilethal voordat je weer terug gaat.)

Tenslotte nog een leuke hint voor SQ2: Als je uit de tunnels bent gekomen en je bent weer buiten, op het scherm met die grote steen, "blow whistle" intypen en daarna throw puzzle. Het monster gaat er mee spelen en dat ziet er heel geinig uit. Beloning: 10 punten erbij.

Spelbesprekingen

BLOCK-OUT

"Block-out" is zoiets als een niet-officieel vervolg op het gigantisch succesvolle "Tetris". Als u nog nooit van Tetris heeft gehoord, waar heeft u dan het afgelopen jaar gezeten - op Mars?

Maar goed, voor diegenen die het nog niet kennen: Tetris is een puzzelspel. Dat klinkt saai, nietwaar? Toch is Tetris gewoonweg briljant. De gedachte erachter is eenvoudig, de grafische weergave is slechts rudimentair, maar het spel is geweldig!

De bedoeling van het spel: een reeks geometrische figuren vallen naar beneden in een "put" in het midden van het scherm. Door deze figuren om hun as te laten draaien, dient u complete rijen te vormen die van "wand tot wand" reiken. Steeds als een rij volgevoerd is, verdwijnt deze en komen alle bovenliggende rijen één rij omlaag. Als een figuur tot aan de bovenkant van het scherm reikt, is het spel over.

Dat is het feitelijk, afgezien dan van een aantal aardige achtergronden en een snelheidsfactor die het spel na een poosje tot een behoorlijk grote uitdaging maakt. "Block-out" is net zoiets, maar hierbij heeft het spel drie dimensies.

U kijkt omlaag in de put en de stukjes vallen van u vandaan in "Block vector" graphics. Door ze om hun X-, Y-, en Z- as te laten draaien moet u op de bodem van het scherm gesloten lagen zien te vormen. De truc is om de stukjes op de juiste wijze te verdraaien, want aangezien ze drie-dimensionaal weergegeven worden, passen ze op volledig verschillende manieren, afhankelijk van de richting die ze meekrijgen.

Er zijn drie verschillende moeilijkheidsniveaus: "basic", waarbij de blokjes slechts één dimensie kennen, "normal", waarbij de vormen ingewikkelder zijn, en "extended", een nachtmerrie-achtige spelfunctie waarin de stukjes talloze complexe vormen hebben.

Dat is het. En net als zijn voorloper is het zéér amusant!

Beoordeling:

Grafisch: 7
Spelplezier: 8
Algemeen: 8

Edwin Hayward.

POPULOUS

Waar "Simcity" u de gelegenheid bood uw eigen stad te ontwerpen en te bouwen, probeert "Populous" nog een stap verder te gaan: het verschaft u uw eigen wereld.

Maar het is niet allemaal rozegeur en maneschijn: Goed en Kwaad zijn met elkaar in strijd gewikkeld om de heerschappij over deze wereld. Als god dient u eerst de zijde te kiezen waarover u de macht wilt uitoefenen om vervolgens te pogen uw tegenstander uit te roeien aangezien er in de wereld slechts plaats is voor één enkele god.

Aan uw zijde treft u een kleine groep toegewijde volgelingen. Juist door deze volgelingen krijgt u uw macht, ofwel manna. Des te talrijker uw gevolg is, des te meer manna u tot uw beschikking krijgt. Er zijn bijna 500 verschillende werelden waarom gestreden kan worden, en die alsmat lastiger worden en een steeds grotere uitdaging gaan vormen.

Aan het begin van het spel wordt het landschap door de computer gegenereerd. De rest moet u zelf doen. Er staan talrijke verschillende mogelijkheden tot uw beschikking om de tegenstander te dwarsbomen en het spel te winnen. Elke mogelijkheid vraagt om het inzetten van een wisselende hoeveelheid manna.

Het gebruik van de eerste optie "Raise and Lower Land" vergt nog de minste hoeveelheid manna. Uw volgelingen bouwen nederzettingen op vlak land. Hoe meer ruimte hen ter beschikking staat, des te groter de nederzettingen worden.

Door beetje bij beetje de bodem te laten stijgen of dalen kunt u bergen met de grond gelijkmaken en nieuw land uit zee doen oprijzen om als leefruimte te fungeren.

De volgende keuzemogelijkheid "Place Papal Cross" vereist méér manna. Het pauselijke kruis is een belangrijk element in het spel aangezien u uw volgelingen kunt oproepen zich bij dit kruis te verzamelen, klaar voor de strijd.

De leider van uw volgelingen draagt een miniatuur-uitvoering van het kruis en als hij sterft wordt de eerste

volgeling die het kruis aanraakt de nieuwe leider.

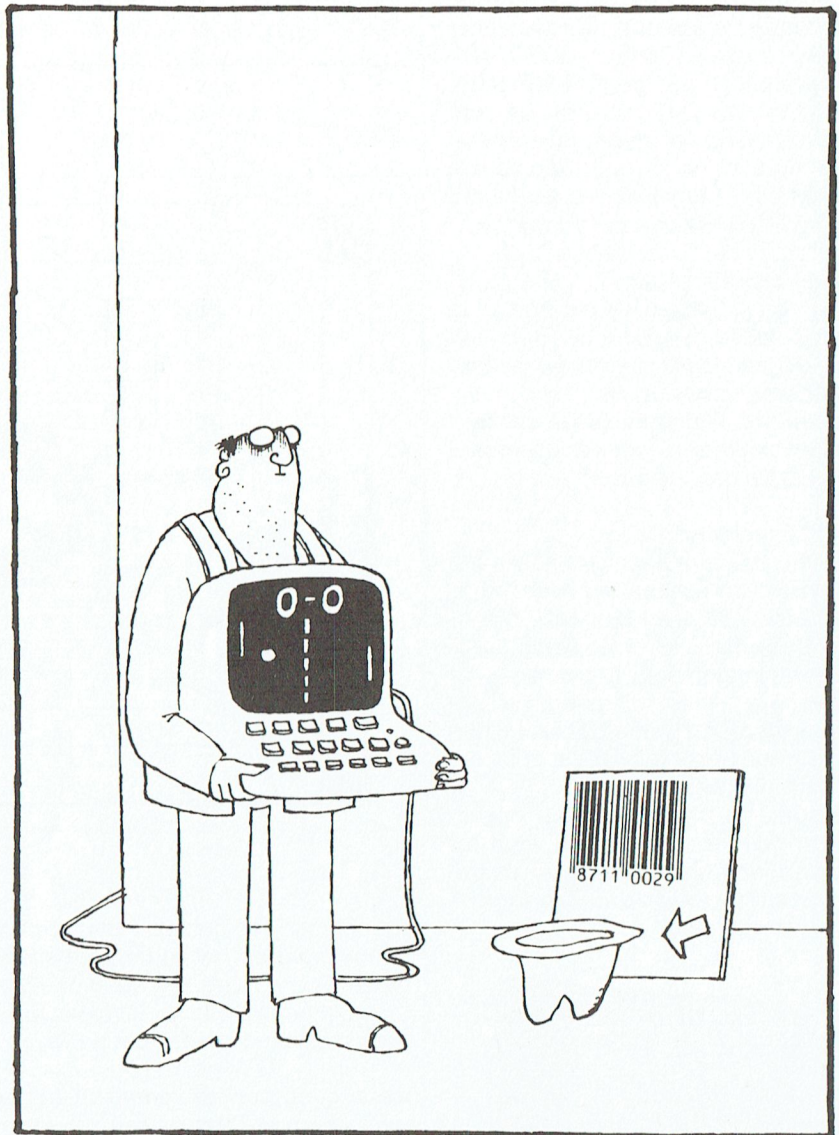
Er bestaan verscheidene opties om uw tegenstander te hinderen in zijn opmars. De optie "Earthquake" veroorzaakt een zware aardbeving in het aangegeven gebied, waarbij gebouwen worden vernield en mensen die met de uitwerking ervan te maken krijgen verdrinken.

De keuze "Swamp" doet een moeras ontstaan op een vlak stuk terrein. Een ieder die in het moeras valt, wordt omhoog gezogen en komt om het leven. De keuzemogelijkheid "Volcano" vraagt om een grote hoeveelheid manna, want u kunt een grote berg rotsen en stenen in het gebied doen verschijnen. Hierdoor worden alle gebouwen vernietigd en de reparatie ervan vergt een lange tijd.

Met de optie "Flood" wordt over de gehele wereld het waterpeil verhoogd. Als u voor het gebruik van deze kracht kiest, moet u de uiterste voorzichtigheid betrachten want deze leidt er gemakkelijk toe dat u uw eigen volgelingen laat verdrinken te zamen met die van uw tegenstander.

Tenslotte "Armageddon" waardoor uw pauselijke kruis in het centrum van de wereld wordt geplaatst te zamen met dat van uw tegenstander. Al uw volgelingen verlaten hun woningen en begeven zich met de grootst mogelijke spoed naar het kruis, waar ze de volgelingen van de tegenstander bevechten tot één zijde is uitgeroeid.

Als godheid heeft u geen absolute macht over het handelen van uw volk. Wel is het zodat u uw invloed kunt aanwenden om hun handelingen in sterkere of zwakkere mate te beïnvloeden.

Daartoe zijn er vier mogelijkheden: "Go to Papal Magnet", waardoor al uw volgelingen zich naar de pauselijke magneet begeven; "Settle", hetgeen uw volgelingen aanspoort uit te kijken naar vlak land en te gaan bouwen; "Gather together", waardoor verschillende volgelingen worden samengevoegd tot één enkele, nog krachtiger volgeling; en tenslotte "Fight", waardoor uw volgelingen naar de dichtstbijzijnde strijd worden gedirigeerd.

Nog een belangrijke optie is het opvoeren van een ridder door uw leider tot ridder te slaan. Dit vraagt om het inzetten van een grote hoeveelheid manna. Als een volgeling eenmaal tot ridder is geslagen, bevindt hij zich niet langer in uw directe macht. In plaats daarvan begeeft hij zich automatisch naar de dichtstbijzijnde nederzetting waar hij systematisch de vijand uitroeit, hun nederzettingen platbrandt en hun oogst vernietigt.

Het belangrijkste element in het spel is, zoals gezegd, de omvang van uw gevolg. Hoe talrijker (=populous) u bent, des te meer manna u ter beschikking krijgt. Al uw handelingen moeten er uiteindelijk op gericht zijn uw gevolg in aantal uit te breiden.

Aan het begin van het spel krijgt u een dichtbij-opname te zien van het terrein in de omgeving, dat in het midden op het beeldscherm komt. In de linkerbovenhoek van het scherm heeft u het "Book of Worlds". Op de pagina die voor u open ligt, staat een kaart van de hele wereld. Rechts hiervan staat uw manna-balk, die op elk moment aangeeft hoeveel manna er nog beschikbaar is en hieronder staan de bestuurs-icons.

Er zijn een groot aantal opties om het spel naar uw eigen wensen aan te passen. U kunt uw eigen wereld vanaf het allereerste begin zelf ontwerpen, door zelf het land, de rotsen, bomen en andere elementen een plaatsje te geven, of u kunt eenvoudig kiezen voor het bewerken van een van de bestaande werelden.

Het spel kan gespeeld worden met nul, één of twee spelers. In de spelfunctie zonder één speler, feitelijk een demonstratiefunctie, neemt de computer de rollen van beide spelers over en speelt een snel spelletje. U kunt op ieder gewenst moment ingrijpen in dit spel maar de computer kan besluiten toch iets anders te doen.

In de gewone functie met één speler speelt u tegen de computer. De reactiesnelheid van de computer, zijn niveau en de mate van agressiviteit ervan kunnen desgewenst worden aangepast.

Het spel kent ook een spelfunctie met twee spelers, waarbij de spelers meedoen met twee aparte computers die door middel van de kabel tussen de seriële uitgangen of via een modem met elkaar in verbinding staan. Bij deze speelwijze kiest één speler de zijde van het Goede, de andere die van het Kwaad. De handelingen van beide spelers verschijnen gelijktijdig op het scherm en er is zelfs een voorziening voor het over en weer sturen van boodschappen tijdens het spel.

De grafische weergave van "Populous" is zeer goed. Er is slim gebruik gemaakt van schaduwwerking op de bergen om een juiste indruk van de hoogte te geven en een slim systeem plot de juiste contouren voor bergen van verschillende afmetingen. De grafische uitbeelding van uw volgelingen en hun nederzettingen zijn aardig gedetailleerd maar de animatie stelt niet veel voor.

Het geluid bestaat uit ofwel een aantal losse geluiden bij de verschillende handelingen, of uit een muziekdeuntje.

Alles in aanmerking genomen moet "Populous" een hele lange tijd mee kunnen, met vijfhonderd werelden die veroverd moeten worden en die elk weer subtiele verschillen vertonen, en met tevens een keuzemogelijkheid om uw eigen wereld naar eigen ideeën te ontwerpen.

Ik ben er niet zo zeker van dat het spel net zo'n blijvertje is als Simcity maar het is toch zeker een goede aankoop en een vermakelijk stukje software!

Beoordeling:

Algemeen 8
Grafisch 9
Spelplezier 8

Edwin Hayward

MIGHT AND MAGIC II

Zoals diegenen onder u die over een goed geheugen beschikken zich nog wel zullen herinneren, heb ik me een aantal nummers terug enthousiast uitgelaten over een programma genaamd "Curse of the Azure Bonds". "Might and Magic II" is in dezelfde stijl als Curse maar dan nog beter.

Might and Magic II is een computerrollenspel dat zich afspeelt in het imaginaire rijk Cron. Boze krachten zijn naar Cron gekomen en er zijn een hoop verschrikkelijke dingen gaande. Ondode wezens dolen rond in de bossen, draken gaan woest tekeer in de bergen en de zoon van de koning is gevangen genomen.

Dit zijn slechts enkele van de opgaven waarvoor u komt te staan als u het spel wilt uitspelen. Al doende komt u veel vrienden tegen die aanbieden te helpen en die u hun advies geven, maar ook veel vijanden die hun uiterste best zullen doen om u te vernietigen.

Zoals de titel al aangeeft speelt magie een zeer belangrijke rol in het spel. Er staan de tovenaars en geestelijken meer dan 250 verschillende bezweringformules ter beschikking, elk met zijn eigen specifieke functie. U kunt bliksemflitsen, vuurbollen en energiestoten opwekken, de sterkte van de vijand inschatten, wonden genezen, doden weer levend maken, vliegen en over water lopen. En dat is nog maar het begin!

Om het spel af te maken, zult u de magische krachten die u ter beschikking staan, volledig moeten beheersen. Veel monsters zijn ongevoelig voor bepaalde soorten bezweringen, dus is het belangrijk dat u weet wat u doet.

Aan het begin van het spel moet u uw eigen figuren in het leven roepen. Die moeten deel uitmaken van één van de acht verschillende beroepsgroepen: Ninja, Knight (Ridder), Archer (Boogschutter), Magician (Magiër), Cleric (Geestelijke), Paladin (Paladijn), Robber (Rover) en Druid (Druide). Ook dient u uit te maken bij wie zij zich aansluiten.

U begint in het stadje Middlegate. Dit is de stad voor de "beginneling" en de

meeste creaturen die u er tegenkomt zullen de krachten van uw groep niet te boven gaan. In Middlegate is net zoals in andere plaatsen een herberg, een tempel, een smidse, een café en een oefenarena, evenals een magiërs Gilde en een aantal gespecialiseerde instellingen.

In de smederij is een uitgebreide collectie wapens en wapenrusting te koop en diverse voorwerpen die u op uw tocht van nut kunnen zijn. In de tempel vinden gewonden genezing en worden bezweringsformules verkocht. Ook kunt u een schenking doen aan de tempel. Als de donatie bijzonder op prijs wordt gesteld, wordt uw groep beloond met een aantal beschermende toverformules die een beperkte gebruiksduur hebben.

De herberg is de plek waar het spel moet worden geladen en ge-"saved" en daar kunt u verderop in het spel figuren inhuren. Het oefenterrein is de plaats waar u heen moet om naar een hoger niveau te gaan. Het is van belang dat u onthoudt dat, afgezien van de herberg, alles in het spel geld kost en sommige dingen zelfs een heleboel!

Als uw groep in niveau begint op te klimmen, kunt u besluiten Middlegate te verlaten. Dat kan op twee verschillende manieren: via een magische poort die naar een andere stad leidt, of door een uitgang de wildernis in.

Buiten de stad ligt een uitgestrekt landschap bestaande uit paden en bossen, grasland en zeeën, rivieren en woestijnen. Door het hele landschap kunt u verschillende interessante zaken ontdekken, zoals grotten, mijnen en kastelen.

De strijd speelt een voorname rol in het spel en het systeem van strijd leveren wordt zéér goed toegepast. Als u een ontmoeting heeft met een groep monsters, worden u vier keuzemogelijkheden geboden: "Attack" (aanvallen), "Bribe" (omkopen), "Hide" (verstopten) of "Run" (weglopen). Als u geluk hebt, kunt u de monsters misschien omkopen zodat ze u met rust laten, of u verstopten tot ze weg zijn, of gewoon weglopen. Anders zit er niets anders op dan te vechten.

Tijdens het gevecht krijgt u een getekende afbeelding van het aanvallende monster te zien ter grootte van een kwart van uw scherm. Daarnaast staat

een lijst van alle monsters die u tegenover u heeft. Naast een aantal van deze monsters staat een merkteken. Dat zijn degenen die u vanaf de plek waar u staat kunt aanvallen.

Er staan u verschillende keuzemogelijkheden ter beschikking in de strijd. U kunt ervoor kiezen om het eerste het beste monster aan te vallen, of om een doelwit te kiezen, een monster neer te schieten, een bezwering te gebruiken, een aanval te blokkeren of weg te lopen.

Anders dan in "Curse" maakt het systeem van vechten vrij snelle gevechten mogelijk. Zelfs met tientallen tegenstanders is de strijd in slechts enkele minuten beslist.

Het spel bestaat er niet alleen maar uit dat u maar wat ronddoelt en dingen doodt. Ook zijn er een aantal zoektochten van verschillende moeilijkheidsgraden. Die variëren van het zoeken naar een mystiek machtszwaard, tot het bevrijden van het tovenaarseiland dat is overgenomen door een boze magiër en zijn trawanten. Aan het volbrengen van deze tochten is een passende beloning verbonden, zowel in ervaringspunten als in magische wapens en goud.

Ook zijn er een aantal "single class"-tochten te maken. Die zijn bijzonder moeilijk aangezien u maar één of twee figuren kunt meenemen. Zo moeten Ridders bijvoorbeeld de strijd opnemen tegen de boze Jouter en de Ninjas moeten een kwaadaardige reus zien te verslaan.

De grafische uitbeelding van het spel is goed uitgewerkt. Hoewel deze niet van dezelfde kwaliteit is als die van "Curse", worden de beelden veel sneller geladen en op het scherm gebracht, waardoor het niet zo'n moeizaam karwei is je te verplaatsen.

Het geluid is niet bijzonder fraai maar ook niet bijzonder slecht.

Over het geheel genomen een zéér goed rollenspel dat enorm veel gespeeld moet worden om het te kunnen volbrengen. De zoektochten zijn voldoende gevarieerd om de aandacht te blijven vasthouden.

Beoordeling
Algemeen 9
Grafisch 8
Spelplezier 9
Aktie 8

Edwin Hayward

Help-desk voor PTC-leden

Op woensdag van 19.00 tot 22.00 uur
en op zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur
en van 14.00 tot 17.00 uur kunt u met
uw technische vragen over PC, MSX of
P2000 bellen met de PTC Help-desk,

telefoonnummer
06-899 111 0

PRIJSLIJST

Prijzen van hard- en software voor MSX, P2000. PC en :YES

Bestelnr	Omschrijving	Afdelingsprijs	Bestelnr	Omschrijving	Afdelingsprijs
Publicaties			Hardware P2000		
<i>P2000:</i>			<i>Diversen:</i>		
900	Samenv.Nieuwsbr.P2C2 tot 1986	f 6,00	1-1	Minicassette P2000; per stuk	f 10,00
901	Samenv.Nieuwsbr.P2000gg 1t/m7	f 6,00	1-10	Minicassette P2000; per tien st.	f 75,00
902	Samenv.Nieuwsbr.P2000gg 8t/m11	f 6,00	2-C	16K RAM; compleet	f 100,00
904	Samenv.PTC P2000 Nieuwsbr.1986	f 6,00	11-M	MDCR	f 9,00
910	Monitorlisting	f 9,00	26-A	Centr.interf.voor MSX printer;	
920	P2000 Adresboekje	f 9,00		print + 2 conn.	f 9,00
923	BASIC notities voor de P2000	f 20,75	26-C	Centr.interf.voor MSX printer;	
P2T-h	Handleiding P2000T	f 7,50		compleet	f 50,00
<i>MSX</i>			30-C	V24 interface; compleet	f 117,00
903	Samenv.PTC MSX Nieuwsbr.1986	f 10,00	31-B	64Kb ROM print voor 8 EPROMs;	
930	MSX Probeerboek	f 35,50		bouwpakket	f 42,50
933-B	BASIC Notities MSX deel 1,2,3	f 15,00	M2009-C	Modem in insteekmodule	f 375,00
937	MYLIB.INC.proc./fcties TurboPascal	f 9,00	62	Familiegeheugen 2 zonder cassette	f 6,00
MUP	MSX Utility-pakket;boek+disk	f 30,00	M2008-E	EPROM 27256 voor insteekdoos 31-B;	
MEN	Handleiding EASE 1.4	f 35,00		Flexbase	f 115,00
943	Het grote PEEKS, POKES en TRUKS Boek, deel 2	f 12,50	SBC 1117	Aansluitkabel 8-polig DIN-2xcinch	f 14,20
<i>NMS 9100 en :YES:</i>			Hardware MSX		
YES-B	:YES BASIC ref.manual	f 35,00	10-D	Lege doos voor MSX-slot	f 10,00
YES-SH	:YES Softw.manual	f 7,50	MJ	MSX Joystick	f 63,00
944	Werken met MS-DOS; OWG-uitgave	f 7,50	MMU	MSX Muis	f 124,00
945	Werken met PCCALC/PCFILE/PCTYPE; OWG-uitgave	f 7,50	NMS1007	Inktlint VW0030,NMS1421,NMS1431 NMS1435,NMS1436	f 30,35
946	Werken met Dynamic Publisher	f 69,00	NMS1210	Seriële interface 1 kanaal	f 269,00
947	Werken met Dynamic Desk	f 69,00	NMS1211	Seriële interface 2 kanalen	f 299,00
<i>Algemeen:</i>			NMS1212	Seriële interface RS232/RS432	f 300,00
905	Samenv. PTC-Print nr.1-3, 1985	f 7,00	NMS1255	Modem in insteekmodule	f 124,00
935	Besturen robotmodellen	f 24,75	SBC427	Inktlint VW0010	f 21,60
940	BASICODE-3 boek + cassette	f 27,50	SBC428	Inktlint VW0020	f 27,35
Accessoires			SBC431	Papierrol voor VW0010	f 12,00
PTC-S	PTC-sweater, maten M-L-XL	f 35,00	SBC1044	Kabel 8-polig DIN - 2 x cinch	f 12,80
P2C-sh	Stofhoes/draagtas P2000C	f 9,50	SBC1105	Kabel 6-polig DIN - 6-polig DIN	f 16,10
601	Stofhoes voor XT-toetsenbord	f 12,50	VG8020	MSX1 64Kb + 16Kb RAM	f 125,00
602	Stofhoes voor AT-toetsenbord	f 12,50	NMS1436*	Printer multi-compatible	f 545,00
605	Stofhoes voor printer 1432	f 15,00	Hardware NMS 9100 serie		
606	Stofhoes printer 1421/1431/1436	f 15,00	NMS8968	Conversiekitt 3 1/2" - 5 1/4"	f 35,00
607	Stofhoes printer 1437	f 15,00	NMS1004	Seriële adapterkabel, 9-pol.D 25-pol.D	f 27,50
608*	Stofhoes printer star NL10	f 15,00	NMS1007	Inktlint voor NMS 1436	f 30,35
610	Stofhoes voor 12" monitor	f 17,50	NMS1012	Inktlint voor NMS 1443	f 31,30
611	Stofhoes voor 14" monitor	f 17,50	NMS1013	Inktlint voor NMS 1441	f 21,80
612	Stofhoes voor 9CM053 kl.monitor	f 20,00	NMS1038	Inktlint voor NMS 1460/61	f 23,70
613	Stofhoes voor CM 8833 kl.monitor	f 20,00	NMS1040	Inktlint voor NMS 1467	f 23,70
620	Stofhoes voor VG8235/NMS8245	f 15,00	NMS1041	Inktlint voor NMS 1433	f 19,45
622	Stofhoes voor NMS8250/55/80	f 12,50	NMS1016	Inktlint voor NMS 1432	f 19,45
<i>Diskette-opbergdozen met slot:</i>			NMS1017	Inktlint voor NMS 1437	f 20,85
OBD-150L	Voor 150 st 3 1/2" diskettes	f 60,00	NMS1146	PC muis incl. Dr.Halo III-plus	f 132,00
OBD-180L	Voor 180 st 5 1/4" diskettes	f 60,00	NMS1265	Modem (kaart) V21/V23 + software	f 183,00
OBD-100L	Voor 100 st 5 1/4" diskettes	f 20,00	ATD1106	Modem (kaart) V21/V22/V22bis incl. software	f 347,50
OBD-80L	Voor 80 st 3 1/2" diskettes	f 20,00	NMS 1117	Philips joystick + card	f 78,60
OBD-50L	Voor 50 st 5 1/4" diskettes	f 17,50	NMS 1116	Philips joystick	f 47,40
OBD-40L	Voor 40 st 3 1/2" diskettes	f 17,50	PC-PK*	Printerkabel	f 25,00
OBD-10	Voor 10 st 5 1/4" diskettes	f 5,00	PC-UE	EGA-kaart Ultimate + 640x480	f 440,00
OBD-10A	Voor 10 st 3 1/2" diskettes	f 5,00	CM 9153*	EGA-Monitor	f 799,00
<i>Diskettes per 10 stuks,incl.labels:</i>			Hardware :YES		
3.5DD	3 1/2";DS/DD 720 Kb BASF	f 35,00	YP2176-1	:YES video module TTL/RGB	f 25,00
MF2DD	3 1/2";DS/DD 720 Kb Philips	f 40,00	YP2496-1	Seriële kabel, 9-pol.D-25-pol.D	f 25,00
MF2HD	3 1/2";DS/HD 1.44 Mb Philips	f 94,00	Y-P	Printerkabel, centr. 40-pol.D	f 25,00
MD2DS	5 1/4";DS/DD 360 Kb Philips	f 19,00	Y-M	:YES Muis	f 124,00
MD2DD	5 1/4";DS/DD 720 Kb Philips	f 21,00			
MD2HD	5 1/4";DS/HD 1.22 Mb Philips	f 31,50			

Bestelnr	Omschrijving	Afdelings- prijs	Bestelnr	Omschrijving	Afdelings- prijs
Uniface					
25001	P2000 interface	f 90,00	DPDD-1	Intro-disk Dynamic Publisher en	
25010	MSX interface	f 90,00		Dynamic Desk; 3 1/2"	f 19,95
25011 *	idem bouwpakket	f 60,00	DD-AP	Applicaties voor Dynamic Desk; 3 1/2"	f 49,00
25020	PC interface	f 90,00	PC-DI	Diect (H.A.Jachmann)	f 30,00
25021 *	idem bouwpakket	f 60,00	Software MSX		
25030	8 binaire invoerkanalen	f 90,00	<i>Spelprogramma's:</i>		
25031 *	idem bouwpakket	f 60,00	VG 8387	Kruiswoord; cassette	f 10,00
25050	Bufferkaart	f 90,00	VG 8584	Kruiswoord; diskette (MSX-2)	f 20,00
25051 *	idem bouwpakket	f 60,00	VG 8388	De Sekte; cassette (MSX-2)	f 10,00
25070	ADC12 uniface AD convertor	f 350,00	VG 8389	Eindeloos; cassette (MSX-2)	f 10,00
25060	90 cm bandkabel+connectoren	f 18,00	VG 8586	Eindeloos; diskette (MSX-2)	f 20,00
25042	DIGOUT-mono 8 bin.uitvoerkanalen	f 100,00	NMS8981	RAD-X; diskette (MSX-2)	f 20,00
25043 *	idem bouwpakket	f 70,00	NMS8982	Breaker; diskette (MSX-2)	f 20,00
25040	DIGOUT-bi 8 bin. uitvoerkanalen	f 130,00	NMS8983	Zoo; diskette (MSX-2)	f 20,00
25041 *	idem bouwpakket	f 95,00	MP008 *	Basic spelletjes	f 10,00
25072	ADC8 uniface AD conv. 6 bin.out	f 150,00	<i>Educatieve programma's:</i>		
25073 *	idem bouwpakket	f 110,00	VG 8380	BMX Rekencross; cassette	f 10,00
25074	DAC8 mono digi/anal.conv.	f 125,00	VG 8381	Ruimterekenen; cassette	f 10,00
25075 *	idem bouwpakket	f 90,00	VG 8392	Bridge spelenderwijs; cassette	f 10,00
25076	DDACS Dubbel digi/anal.conv.	f 150,00	VG 8383	Topografie Nederland; cassette	f 10,00
25077 *	idem bouwpakket	f 105,00	VG 8580	Topografie Nederland; disk(MSX-2)	f 20,00
Software P2000					
P2000 software wordt niet via Bureau PTC geleverd. De onderaan de prijslijst genoemde voorwaarden zijn dan ook niet van toepassing. Informatie: Bureau PTC P2Soft, Adm.de Ruitersweg 28-2, 1056 GJ AMSTERDAM.					
Tel: 020-892992 van 19.00 tot 20.00 uur.					
Cassette-overzicht: stuur een aan u zelf geadresseerde en gefrankeerde envelop naar bovenstaand adres.					
Gironummer voor P2000-software: 47 48 974 t.n.v. Bureau PTC, Adm.de Ruitersweg 28-2 1056 GJ AMSTERDAM					
Een cassette met software,					
	ledenprijs	f 15,00	<i>Administratieve programma's:</i>		
	nietledenprijs	f 20,00	MEN+ EASE	1.4 diskette + handleiding (MSX-2, niet voor VG8235)	f 67,50
	Verzendkosten per bestelling	f 2,50	MEN	Handleiding EASE 1.4	f 35,00
Software :YES					
Y-VIDI	Vidiyes, videotext; software+kabel	f 50,00	MP007	Financieel adm. NL	f 10,00
Y-OPEN	Open Access (duits)	f 60,00	MP012 *	Diverse financiële prog.	f 10,00
YSQ2847	RM Cobol runtimer	f 40,00	<i>Practische programma's:</i>		
YSQO	:Yes Offix	f 50,00	NMS8901	Turbo Pascal; disk + boek	f 99,00
Software NMS 9100 serie					
<i>Administratieve programma's:</i>					
PC-VW	Volkswriter; tekstverv.(NL) 3 1/2"	f 220,00	MCC	C-compiler voor MSX; disk	f 95,00
PC-WPE	Wordperfect Executive; 3 1/2" 5 1/4"	f 525,00	MUP	MSX Utility-pakket; boek+disk	f 30,00
PC-W	Microsoft Windows; 3 1/2"	f 245,00	MP001	Assembler/Disassembler en vele utilities; diskette	f 10,00
<i>Practische programma's</i>					
PC-T	PC Tools DeLuxe 5.1; 3 1/2" en 5 1/4"	f 193,50	MP002	Wordstar utilities; diskette	f 10,00
PC-C2	Copy II-PC; 5 1/4"	f 143,50	MP009 *	Basic Applicaties	f 10,00
<i>Programmeertalen:</i>					
PC-QB	QuickBASIC Microsoft 4.5; 3 1/2"	f 241,75	MP010 *	RAM-Disk	f 10,00
PC-TB	TurboBASIC Borland 1.1; 3 1/2"	f 261,65	MP011 *	Small C	f 10,00
PC-TP	TurboPascal Borland 5.0; 3 1/2"	f 379,70	<i>Diversen:</i>		
<i>Spelprogramma's:</i>					
PC-TM	Time and Magic (Mandarin) 5 1/4"	f 59,00	NMS8984	Dynamic Publisher; disk (MSX-2)	f 135,00
PC-LT	Launcelot (Mandarin) 5 1/4"	f 59,00	<ul style="list-style-type: none"> • Prijswijzigingen voorbehouden • Hiermee vervallen alle vorige prijslijsten • Artikelen gemerkt met * zijn of nieuw of hebben een prijswijziging ondergaan ten opzichte van de laatst gepubliceerde prijslijst • Genoemde afdelingsprijzen gelden bij bestellingen via de afdelingen. Bestellen via bureau PTC uitsluitend door overmaken van het bedrag op giro 47 44 391 t.n.v. Bureau PTC, Eindhoven, onder vermelding van het bestelnummer, lidnummer en aantal. • Bij bestellingen via Bureau PTC betaalt u extra administratiekosten; Voor bestellingen tot f 25,00 betaalt u f 5,00 extra. Voor bestellingen vanaf f 25,00 betaalt u f 10,00 extra. Deze bedragen dient u tegelijk met het bedrag van uw bestelling over te maken! • Voor niet-leden is het vanaf dit nummer van PTC print niet meer mogelijk om te bestellen. 		
PC-FS3	Flightsimulator (Microsoft) 3 1/2"	f 110,00	April 1990		
PC-FS5	Flightsimulator (Microsoft) 5 1/4"	f 110,00			
PC-BC	Battle Chess (Electr.Arts) 3 1/2"	f 85,00			
PC-GR	Gold Rush (Sierra) 3 1/2"	f 105,00			
PC-KQ4	Kings Quest 4 (Sierra) 3 1/2"	f 125,00			
PC-MH	Man Hunter (Sierra) 3 1/2"	f 105,00			
PC-SQ3	Space Quest 3 (Sierra) 3 1/2"	f 105,00			
PC-BCA	The Black Cauldron 3 1/2" 5 1/4"	f 85,00			
PC-LL	Lazy Larry II 3 1/2" 5 1/4"	f 125,00			
PC-PQ2	Police Quest II 3 1/2" 5 1/4"	f 105,00			
PC-TE	Tetris 3 1/2" 5 1/4"	f 75,00			
<i>Diversen:</i>					
NMS9986 *	Dynamic Fonts 1 voor Dynamic Publisher op PC; 3 1/2"	f 43,60			
NMS9987 *	Dynamic Fonts 2 voor Dynamic Publisher op PC; 3 1/2"	f 43,60			
NMS9988 *	Dynamic Arts voor Dynamic Publisher op PC; 3 1/2"	f 43,60			

Unieke actie voor PTC-leden

In het kader van het vijfjarig bestaan van de PTC hebben wij een zeer aantrekkelijke actie ontwikkeld, samen met de afdeling Information Products van Philips Nederland B.V.

Een actie die u maar liefst honderd gulden op kan leveren. En die een kennis (buurman/vrouw, familielid, collega enz.) óók nog eens honderd gulden voordeel biedt. Inderdaad, in totaal dus tweehonderd gulden.

Interessant???

Lees verder...

Op de eerste plaats: u bent PTC-lid. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar dit blad wordt ook door anderen dan alleen leden gelezen, dus vandaar. U kent een buurman/vrouw, kennis, familielid, collega, vul zelf maar in, die overweegt een computer aan te schaffen. Op dat moment kan deze actie voor u beiden interessant worden.

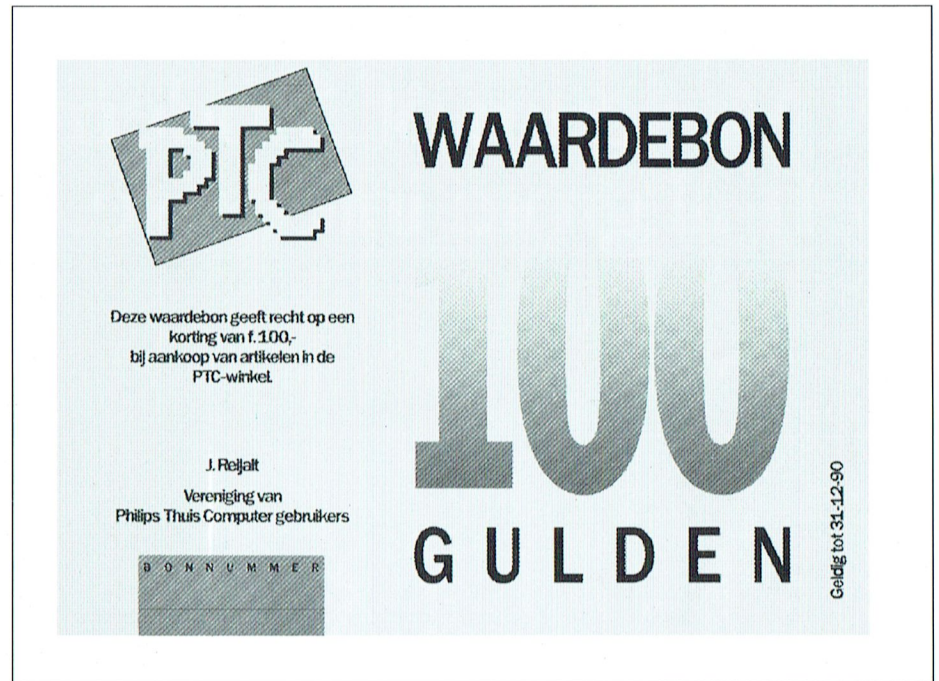
Als namelijk die buurman/vrouw (enz.) nu een Philips-computer koopt én hij/zij wordt lid van de PTC, dan heeft u beiden 100 gulden verdiend. Die twee maal honderd gulden mag u geheel naar eigen keuze besteden in de PTC-winkel. En, gezien de hoeveelheid artikelen die ze daar hebben, zult u daar wel geen moeite mee hebben.

Hoe het precies werkt:

U zendt de kaart in, die in deze PTC-Print is ingesloten. Daarop vermeldt u uw gegevens, en de gegevens van het nieuwe lid.

Het nieuwe lid sluit een bank- of postcheque in ter waarde van f 46,00 om de contributie voor een jaar te voldoen. Bovendien sluit het nieuwe lid in:

- een kopie van het aankoopbewijs van de computer
- het etiket dat op de doos van de PC staat gedrukt (zie afbeelding).

U ontvangt van het bureau PTC beiden een waardecoupon van 100 gulden. Deze coupon blijft het gehele jaar 1990 geldig. Met zo'n coupon krijgt u een korting van 100 gulden op artikelen uit onze winkel, mits de restant-betaling kontant (girobetaalkaart/bankcheque) voldaan wordt. Dat laatste is nodig om het geheel administratief te kunnen volgen.

Voorbeeld: u wilt de coupon gebruiken om een PC-muis te kopen, de NMS1146. In de prijslijst achter in het blad kunt u zien dat de afdelingsprijs voor deze muis f 124,00 is. Bestelt u nu de muis via de afdeling met de waardecoupon, dan betaalt u nog slechts f 24,00 voor dat beestje. Bestelt u rechtstreeks bij het bureau, dan zou de NMS1146 u 134 guldens kosten (het aankoop-bedrag wordt verhoogd met 'n tientje voor extra administratie- en verzendkosten). U schrijft dan een giro-

betaalkaart of bankcheque uit van vierendertig gulden en u stuurt die samen met de coupon in. U sluit bovendien een briefje in, met daarop aangegeven wat u wenst te ontvangen. Dus, even voor alle duidelijkheid: als u de waardecoupon gebruikt mag u NIET bestellen zoals anders: door overschrijving van het verschuldigde bedrag op onze giro. Logisch eigenlijk.

Tenslotte nog dit: op de waardecoupon wordt nooit geld uitgekeerd. Gebruik de coupon dus voor 'n bestelling van tenminste 100 gulden.

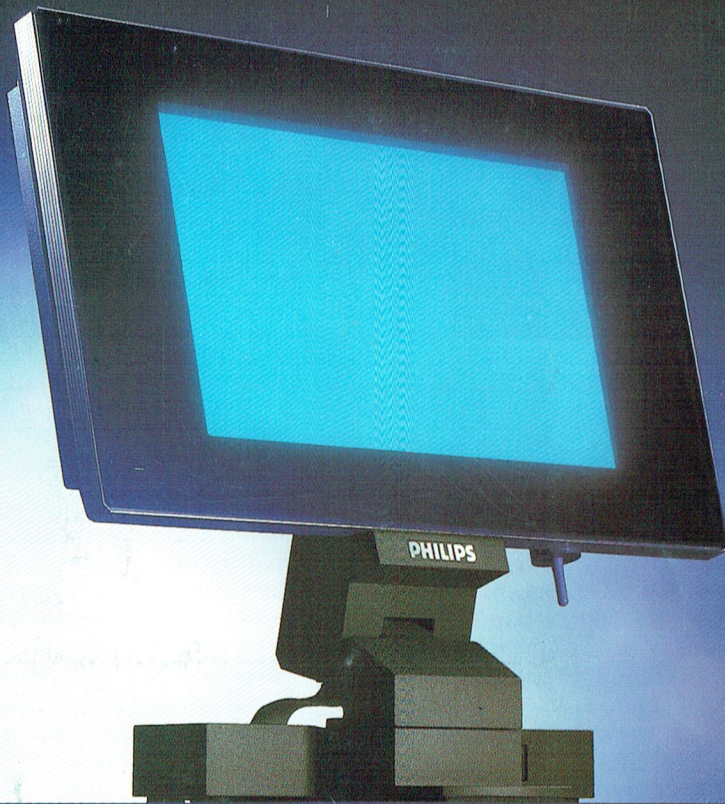
De actie start op 2 april en loopt tot en met 3 augustus.

Succes ermee, we hopen dat een groot aantal van onze leden van dit aanbod kan profiteren.

Bureau PTC

PHILIPS Telecommunication and Data Systems		PHILIPS	
Type No.	P3230-055		
Comm. No.	8705	781	04161
Ser. No.	A8013696		
Tech. No.	5107	282	07503 ●

De nieuwe LCD-monitor. Het Museum of Modern Art heeft al grote interesse.

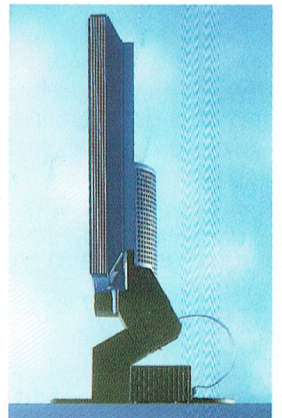

En eerlijk gezegd, dat verbaast ons niet. De nieuwe Philips LCD-monitor is van een zeldzame schoonheid.

Vormgeving en techniek, beide zijn uiterst sophisticated. Neem bijvoorbeeld het vlakke beeldscherm: minieme diepte, dus er is nauwelijks plaats voor nodig. Stralingsvrij en stabiel, dus rustig voor uw ogen. Geruisloos en zonder warmteproductie. Het scherm rust op een zeer

solide, verstelbare voet. Het toetsenbord van uw PC kan direct op de monitor worden aangesloten. Kortom: de PC hoeft op uw bureau geen plaats meer in te nemen.

En dat alles in een futuristische antraciet grijze behuizing... Geen wonder, dat de belangstelling ook uit onverwachte hoek enorm is...

Schitterende slanke vormgeving, dankzij de techniek van Liquid Crystal Display. High tech op uw bureau.

menteel op de markt
ijgen zijn. De func
oorbeeld op scherm
in een oogopslag e
mplete pagina tekst
beeldingen zien, u
zoomen op de pagina
uwkeuriger te beki
genoverliggende pag
gelijk bekijken.
t is een test met g
zwarting is ingest

Absoluut schittervrij scherm. Kan zowel zwarte karakters op een witte achtergrond tonen als omgekeerd. Resolutie 640 x 400 beeldpunten.

Er zijn 2 uitvoeringen: de LCD 100, die MDA-CGA emuleert en 7 grijs tinten onderscheidt. En de LCD 150, voor CGA-EGA emulatie met 8 grijs tinten.

PHILIPS

Liever 'n Philips.

